

Ekonomik ve Finansal Görünüm

Ekim 2020

Ekonomik Görünüm

Güncel Görünüm

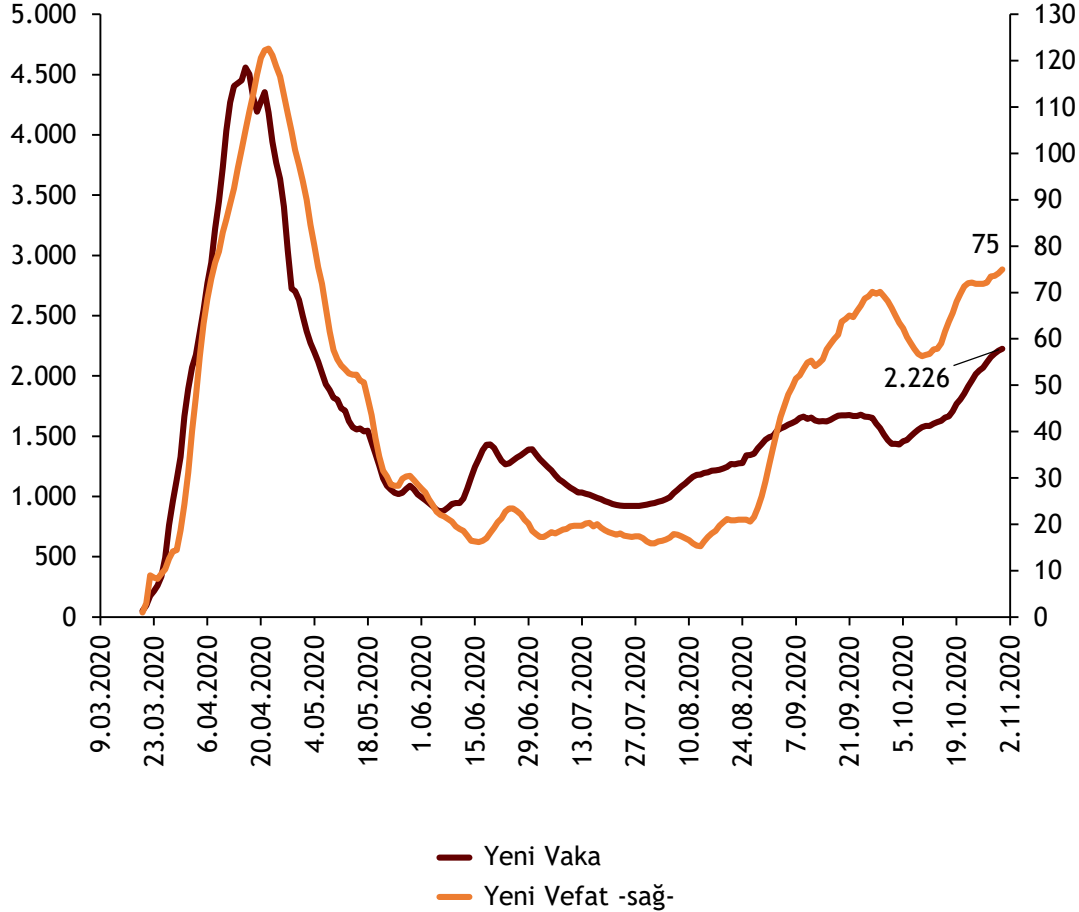
- **Enflasyon:** Ekim ayında manşet **enflasyon aylık %2,13** ve yıllık bazda **%11,89** olarak gerçekleşti. Eylül ayında ise enflasyonda aylık %0,97 ve yıllık %11,75 artış yaşanmıştı. Döviz kurundaki yukarı yönlü hareketin etkisiyle Eylül ayında yıllık %11,32 olan çekirdek enflasyon, Ekim ayında %11,48'e yükseldi. Ekim ayı enflasyon görünümünde döviz geçişkenliğinin yanı sıra bazı sektörlere gecikmeli olarak yansıyan fiyat artışları pay sahibi oldu.
- **Ödemeler Dengesi:** Dünyada normalleşme adımlarının artmasıyla Temmuz'da iyileşme gösteren cari dengedeki hikaye Ağustos'ta ticaret dengesindeki bozulma ve hizmet gelirlerinin zayıf seyretmeye devam etmesiyle tersine döndü. **4,64 milyar dolar açık** veren cari işlemler hesabı yıllıklandırılmış veride **23,20 milyar dolar açık** kaydetti. 2019 Ağustos'unda 6,30 milyar dolar fazla veren çekirdek denge, bu ay 973 milyon dolar fazla verdi.
- **İstihdam:** Yaz aylarında ekonomik aktivitenin hız kazanmasıyla istihdam görünümü görece toparlandı. Temmuz ayında **işsizlik oranı** aylık 0,5 puan düşüşle **%13,6** seviyesine geriledi. Ekonominin hareketlenmesiyle iş aramaya hazır olanlar kademeli olarak iş gücüne geri dönmeye başladı. Böylece Temmuz'da **istihdam oranı %42,6** olurken **işgücüne katılım oranı %49,3** olarak gerçekleşti.

Koronavirüsün yayılımı hızla artarken ikinci dalganın zararlarını önlemek üzere tedbirler yeniden sıkılaştırılmaya başlandı.

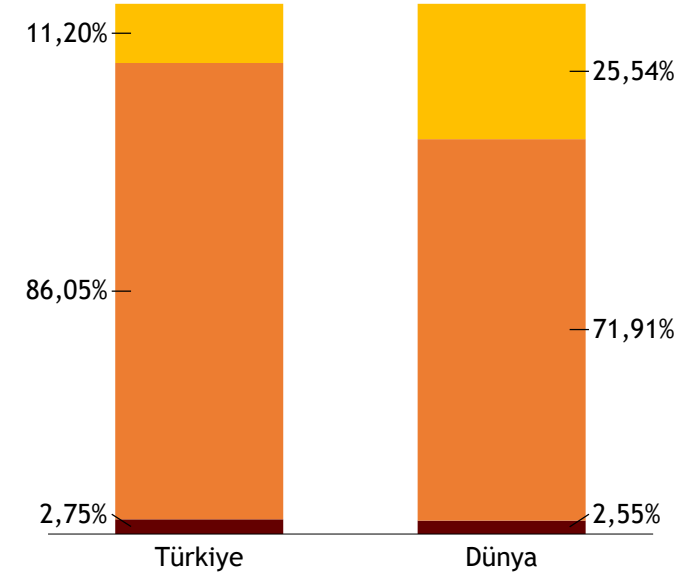
Günlük Yeni Veriler

7 Günlük Hareketli Ortalama, Kişi Sayısı

Güncel Veriler

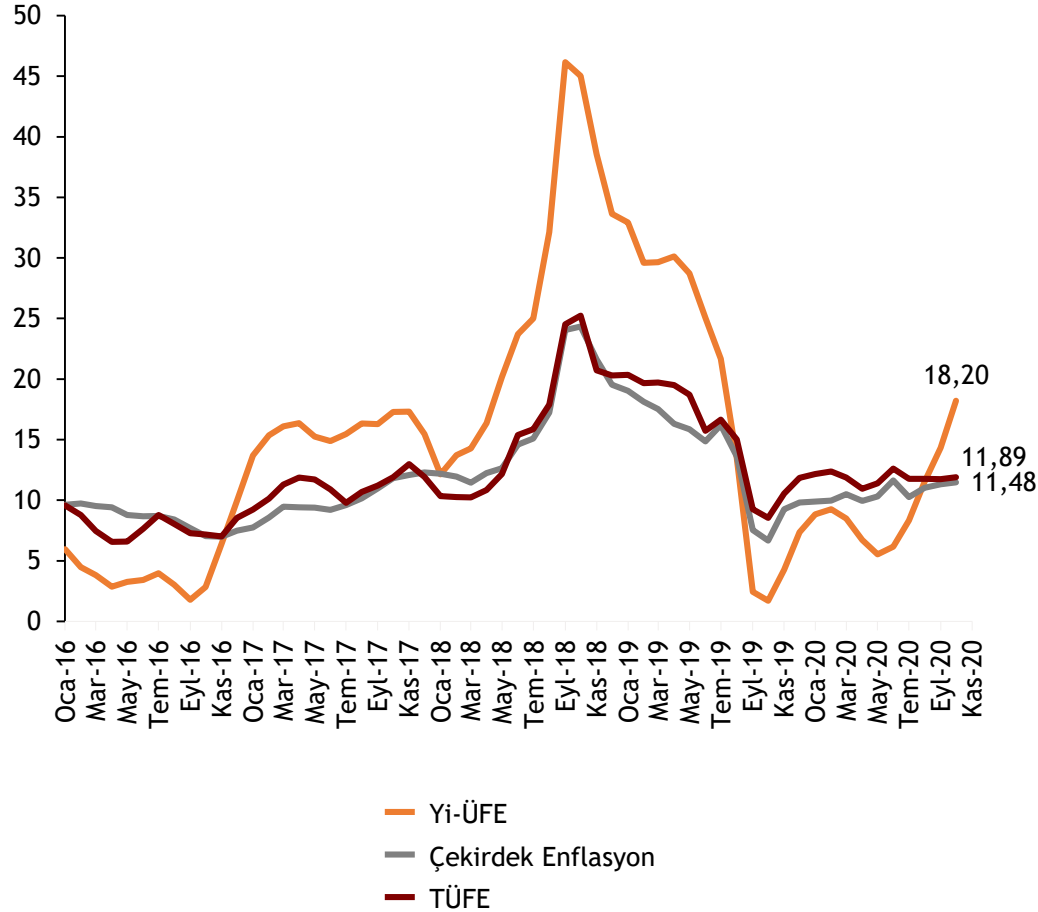
2 Kasım İtibarıyla, % Oran

Döviz kurundaki artışın etkisiyle çekirdek enflasyon göstergeleri bozulmaya devam ediyor.

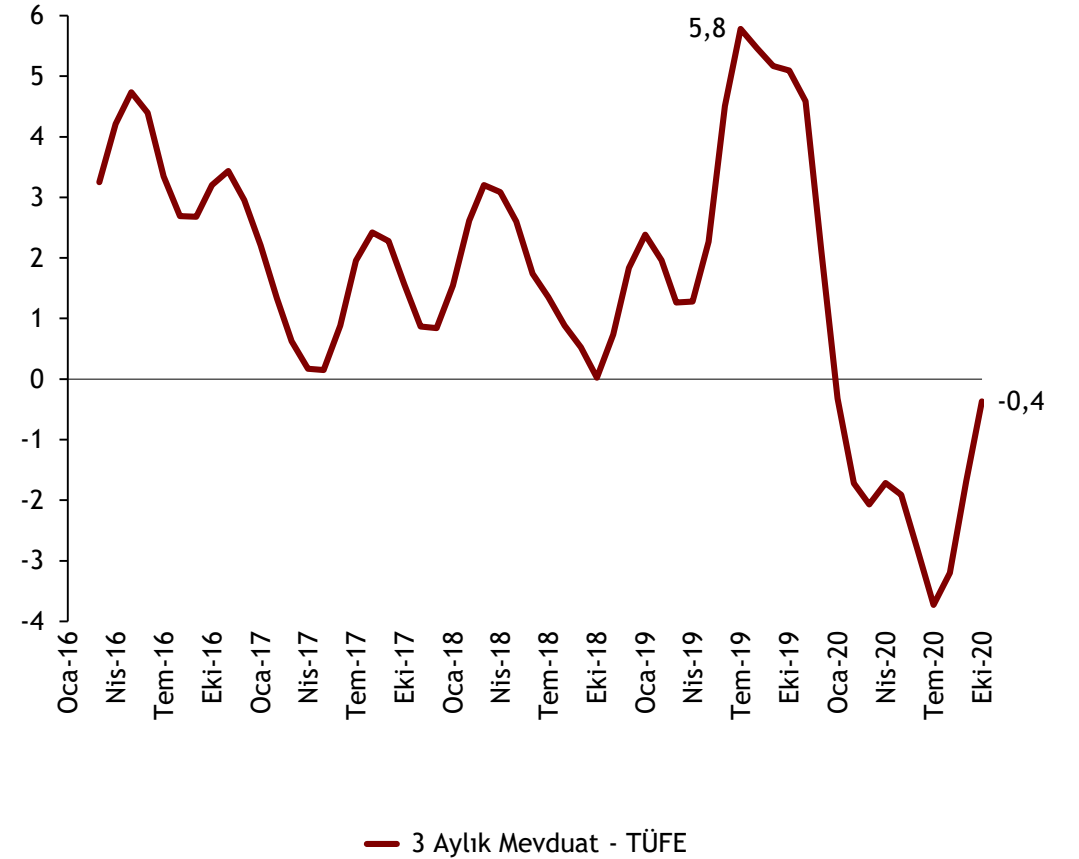
Enflasyon Göstergeleri

Yıllık % Değişim

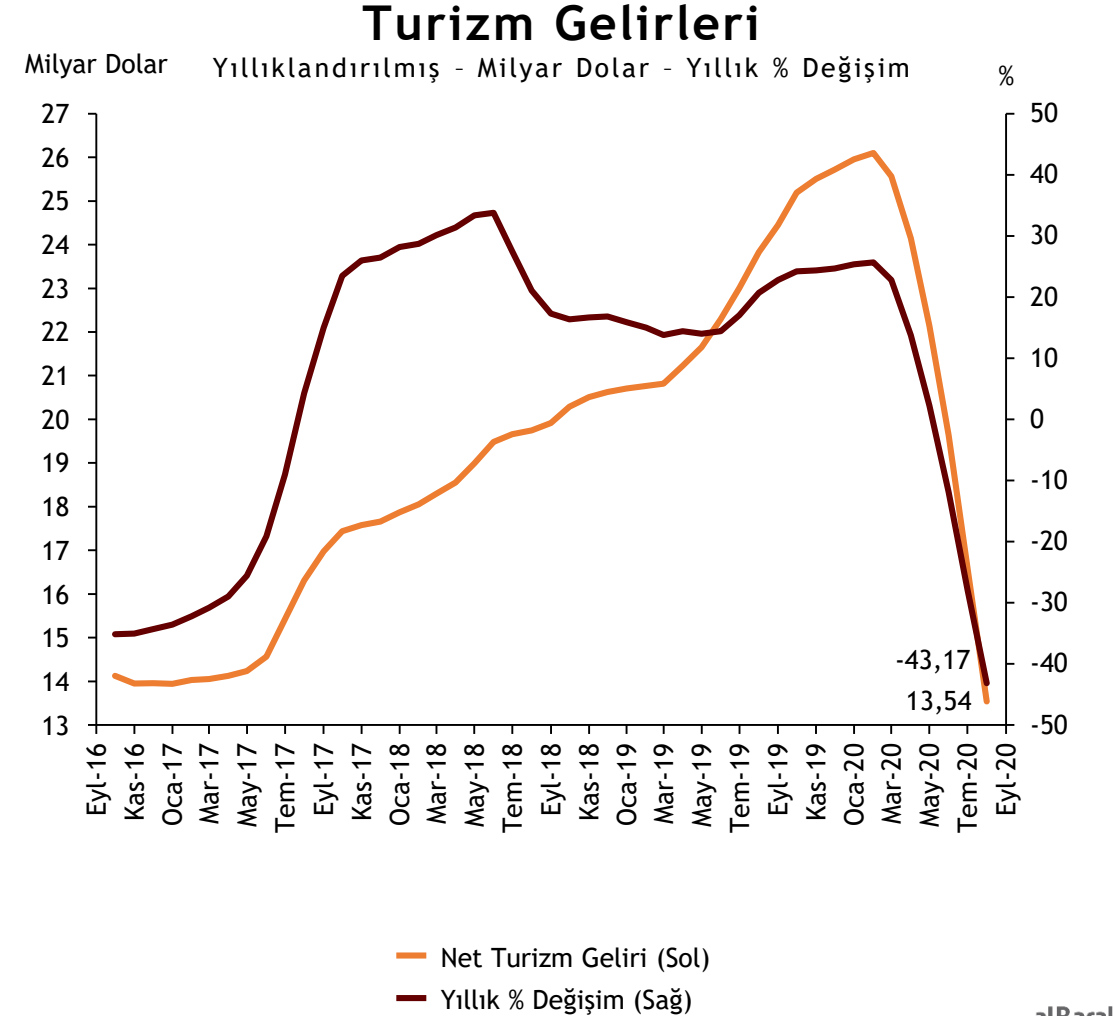
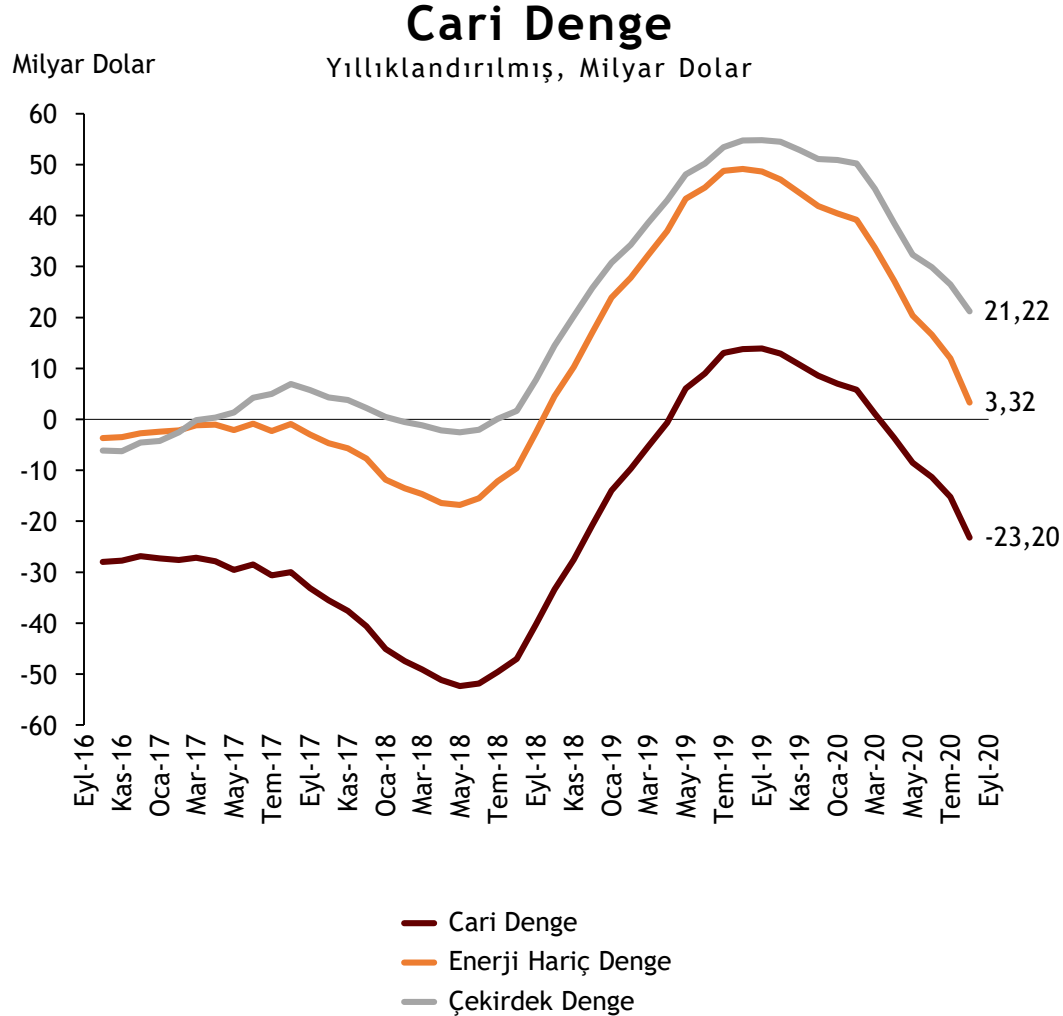
Reel Faiz

Dönem Ortalaması, 3 Aylık Hareketli Ortalama, %

Türkiye - Ödemeler Dengesi

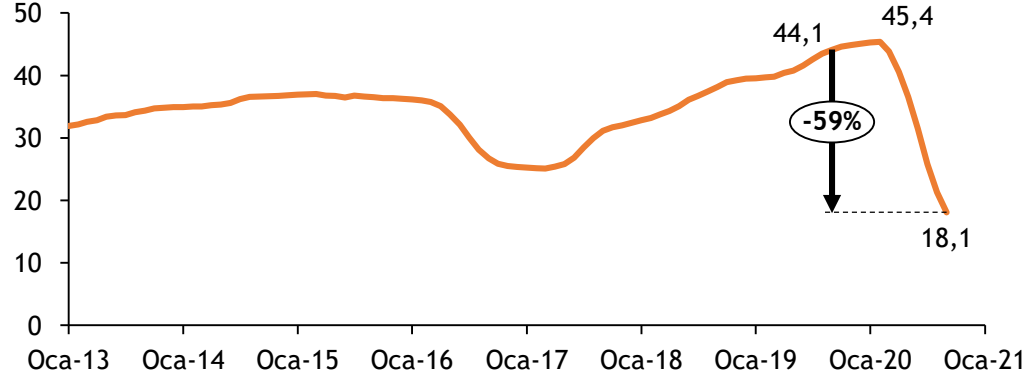
Hala pandemi etkisinden sıyrılamayan turizmin cari denge üzerindeki baskısı sürüyor.

Hizmet sektörü içinde salgın sebebiyle en çok daralan sektör olan turizmde yaz sezonu canlanması görülse de istenilen seviyeye henüz ulaşamadı.

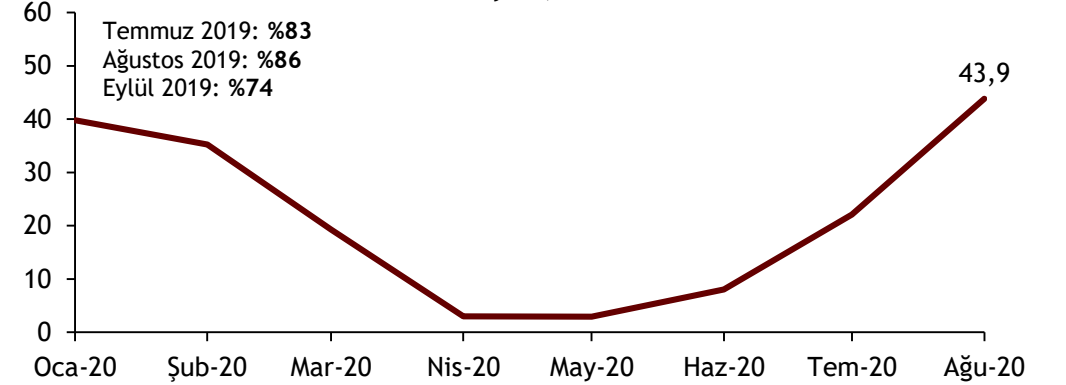
Yabancı Turist Sayısı

Aylık, Yıllıklandırılmış, Milyon Kişi

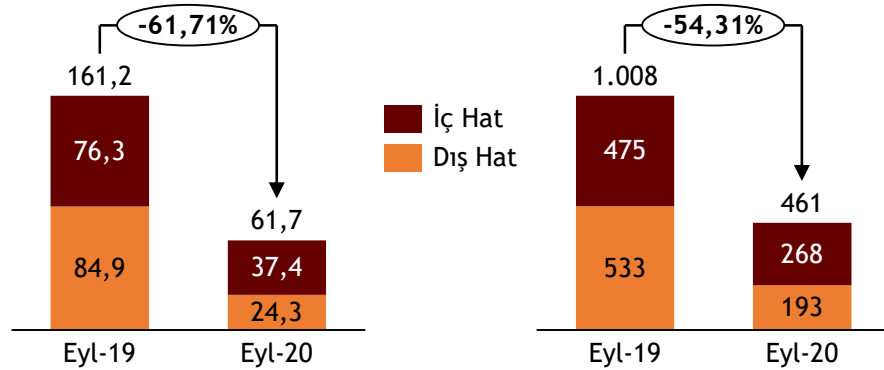
Otel Doluluk Oranları

Aylık, %

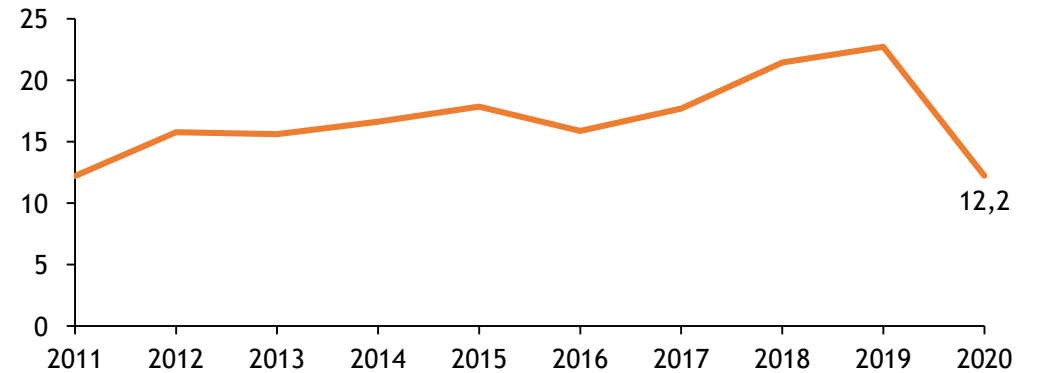
Yolcu ve Ticari Uçak Trafiği

Gelen-Giden, Yılın 9 Ayı, Milyon Kişi (sol), Bin Adet (sağ)

Tesislere Geliş Sayısı

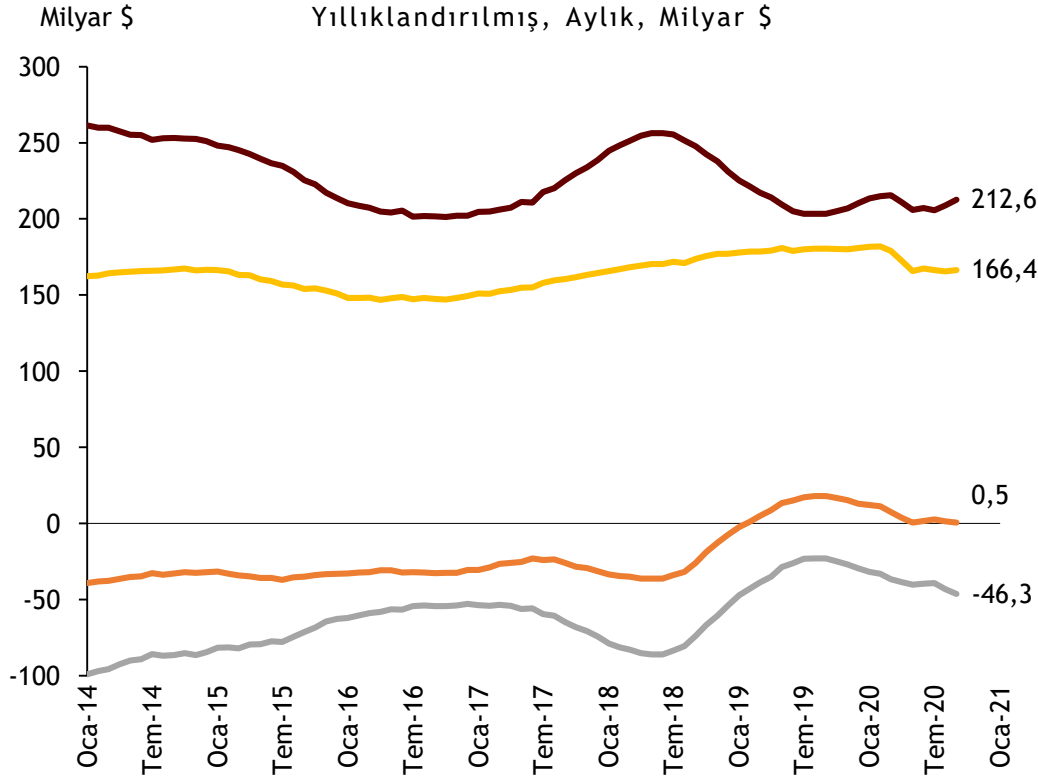
Ağustos Ayları, Milyon Kişi

Son dönemlerde dış ticaret görünümündeki bozulma, ithalat ile ihracat arasındaki makasın açılmasından kaynaklandı.

Dış Ticaret Verileri

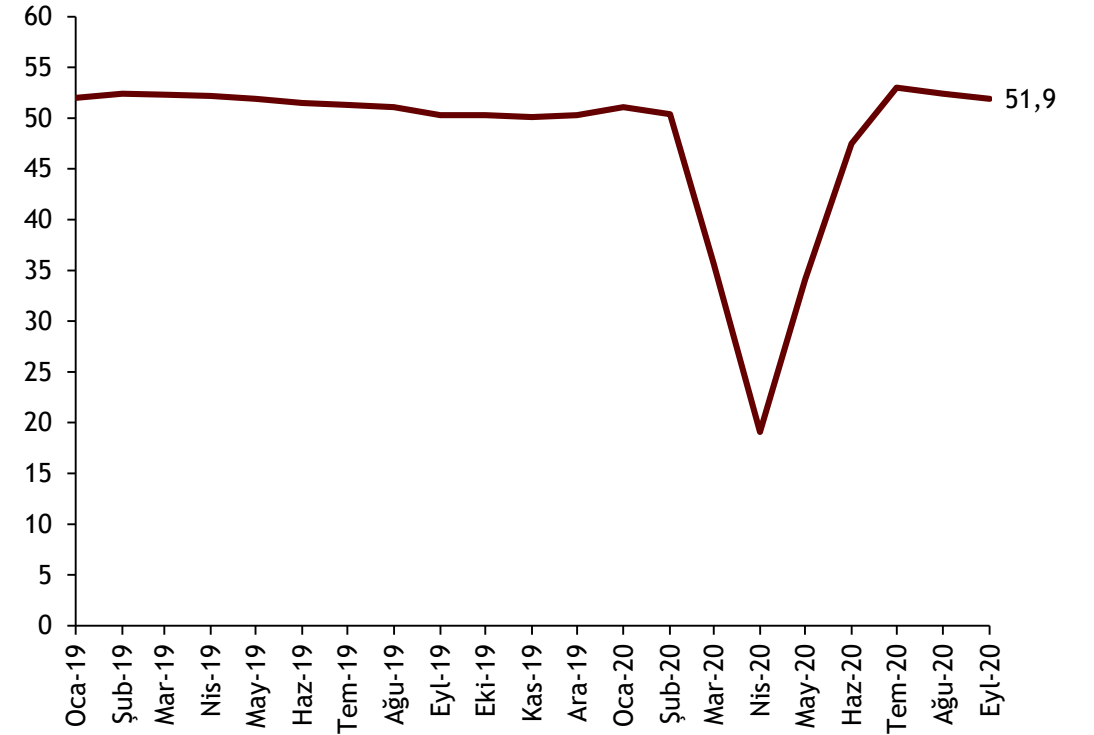
Yıllıklandırılmış, Aylık, Milyar \$

İthalat İhracat Çekirdek Denge Denge

İmalat PMI İhracat İklimi Endeksi

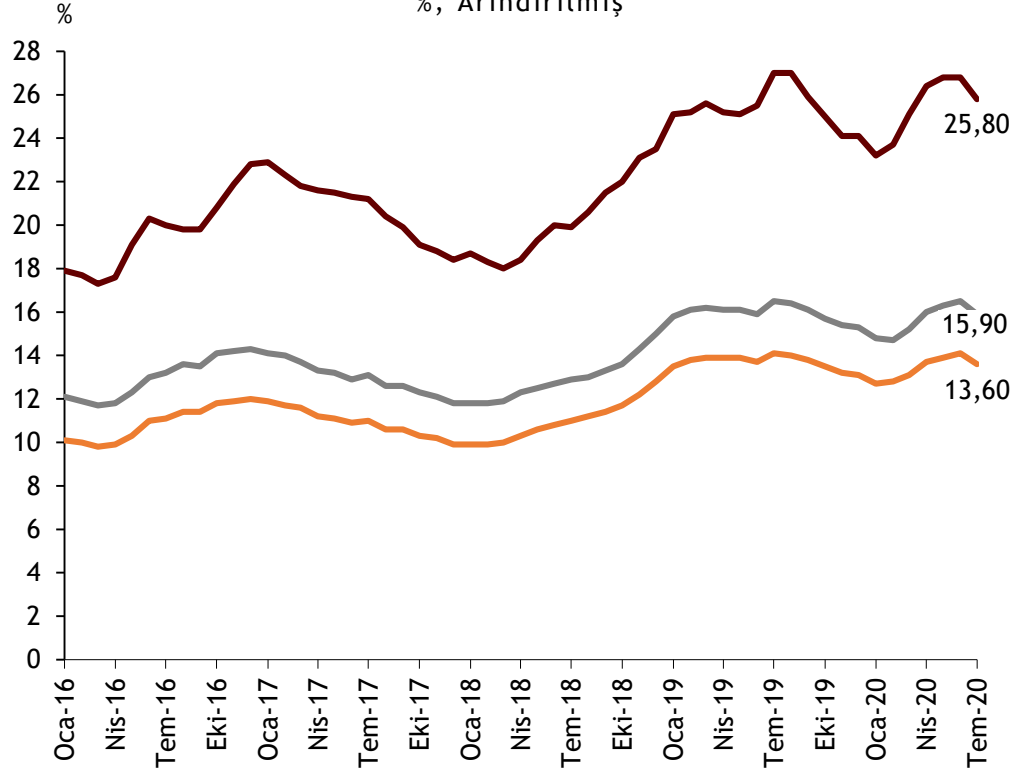
Endeks Mevsimsellikten Arındırılmış, Aylık

Temmuz ayında hız kazanan ekonomik aktivite, işgücüne geri dönüşleri beraberinde getirdi ve işsizlik oranları Nisan ayı seviyelerine geldi.

İşsizlik Oranları

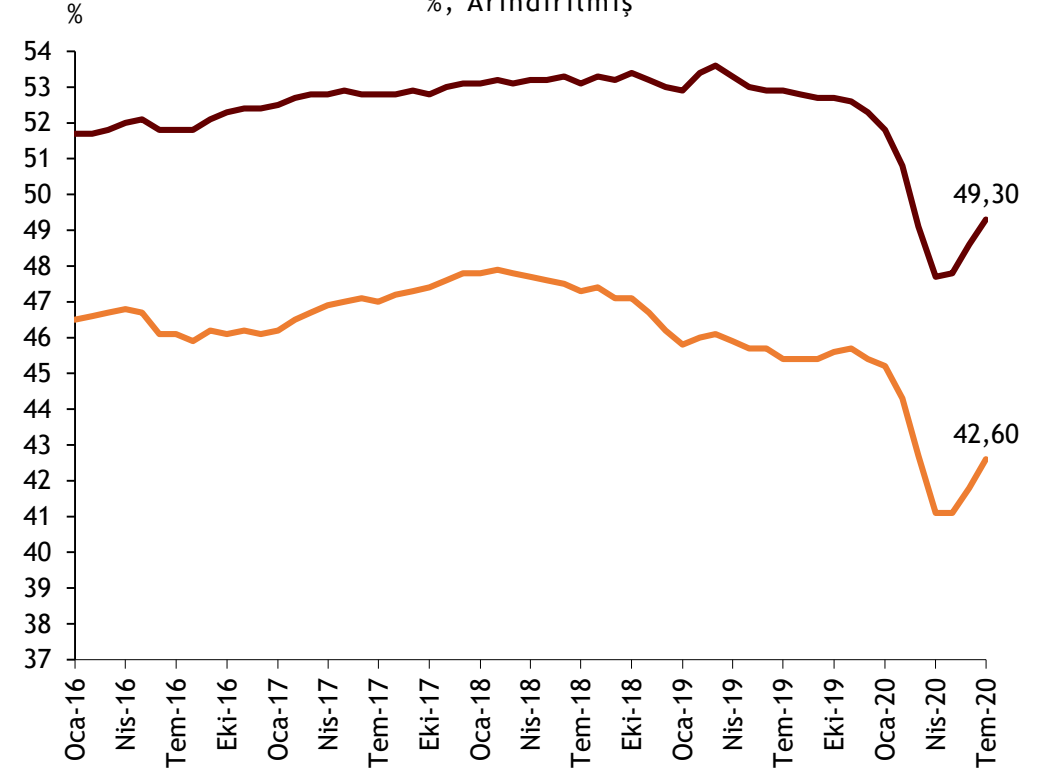
%, Arındırılmış

- İşsizlik
- Tarım Dışı İşsizlik
- Genç İşsizlik

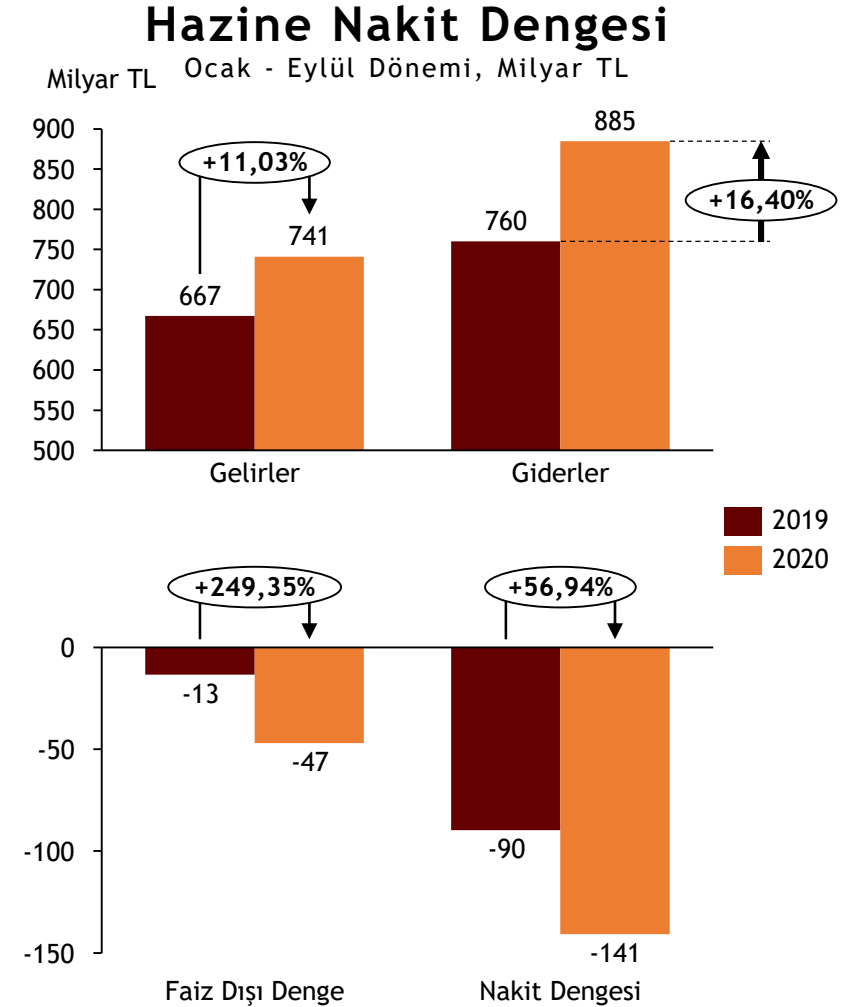
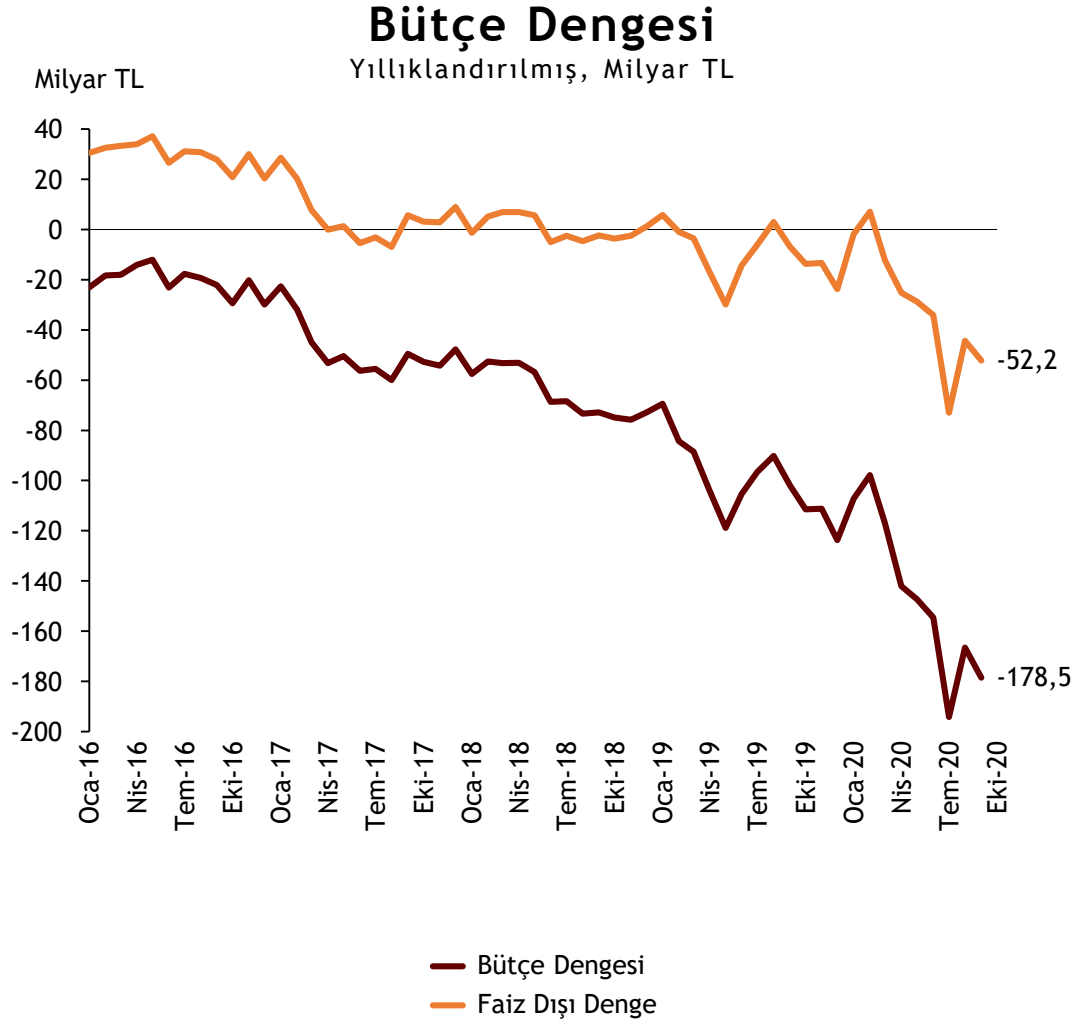
İstihdam ve İşgücüne Katılım

%, Arındırılmış

- İstihdam
- İşgücüne Katılım

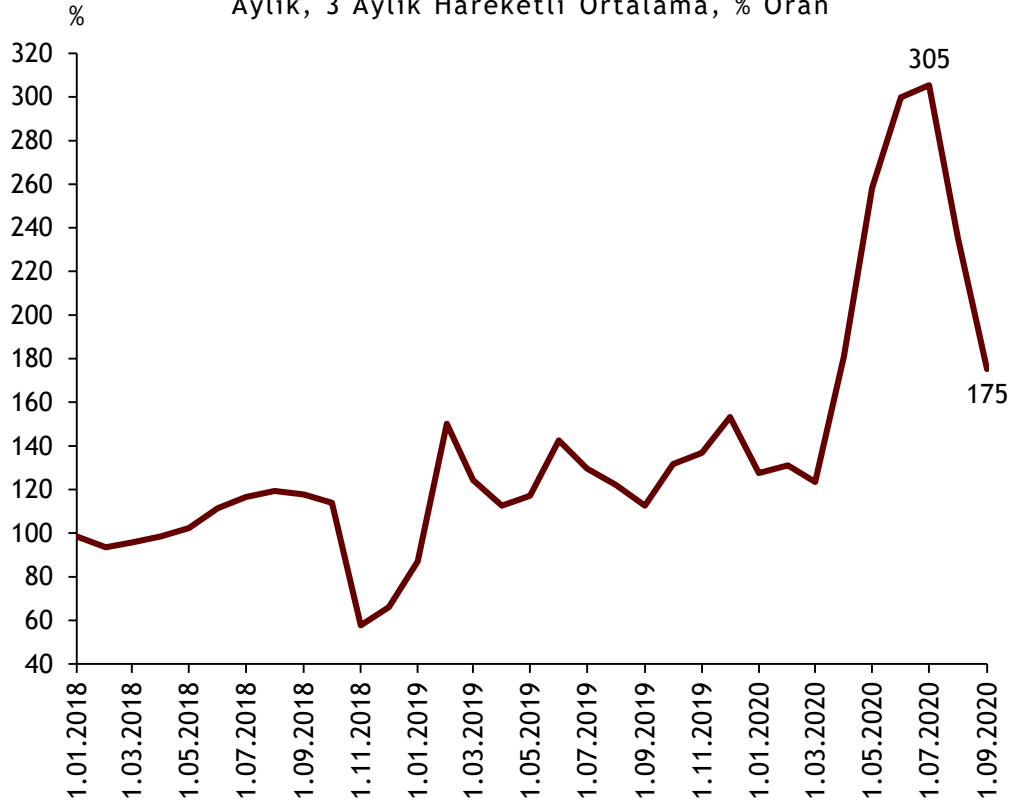
Eylül'de vergi gelirlerinden destek bulan bütçe dengesinde, salgının seyrine bağlı olarak önümüzdeki dönemlerde görece daha iyi bir tablo bekleniyor.

Salgın döneminde tarihi zirve seviyelere ulaşan iç borç çevirme oranında normalleşme adımlarına paralel olarak aşağı yönlü hareket izleniyor.

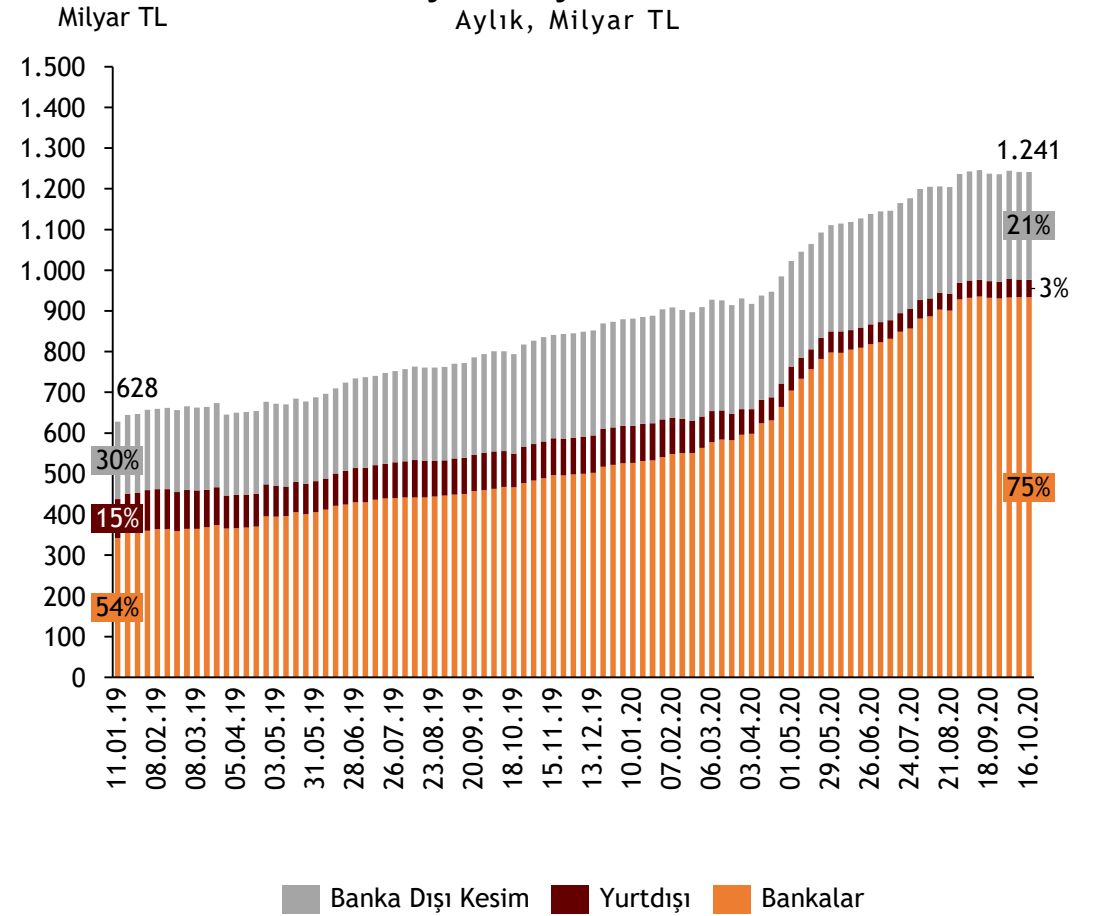
İç Borç Çevirme Oranı

Aylık, 3 Aylık Hareketli Ortalama, % Oran

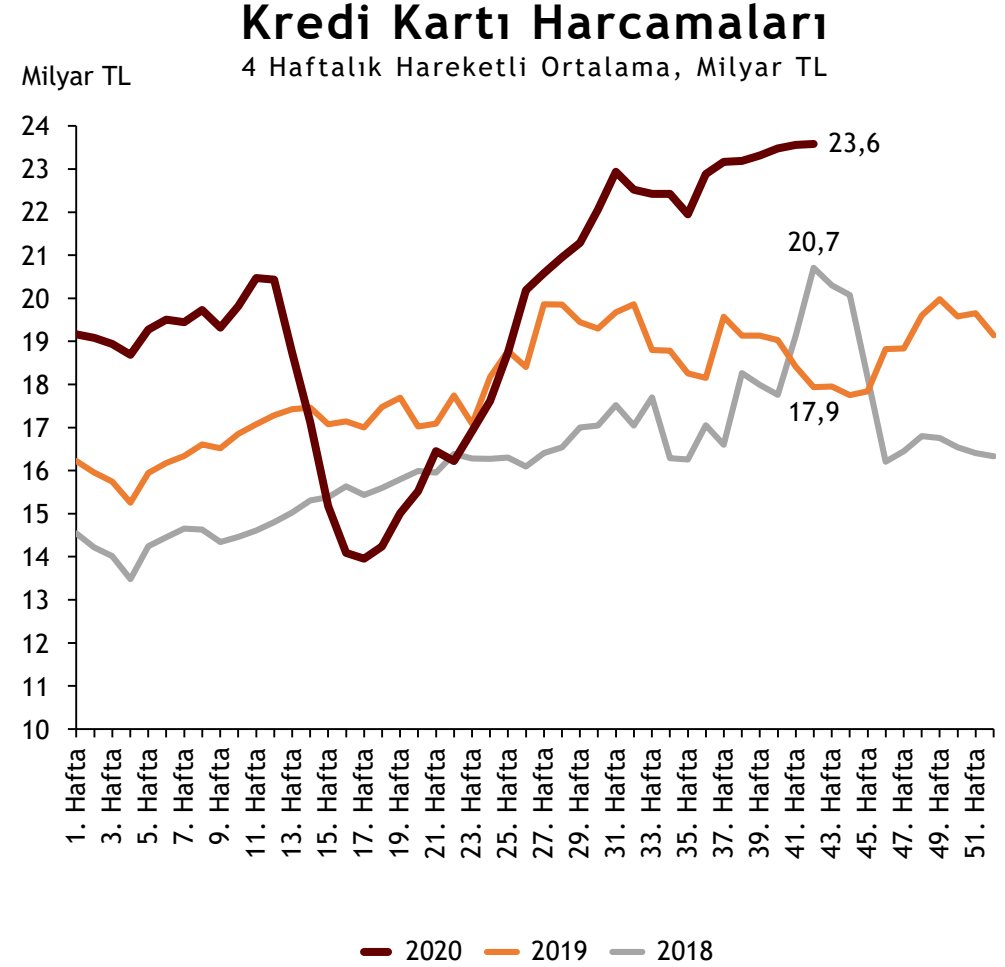
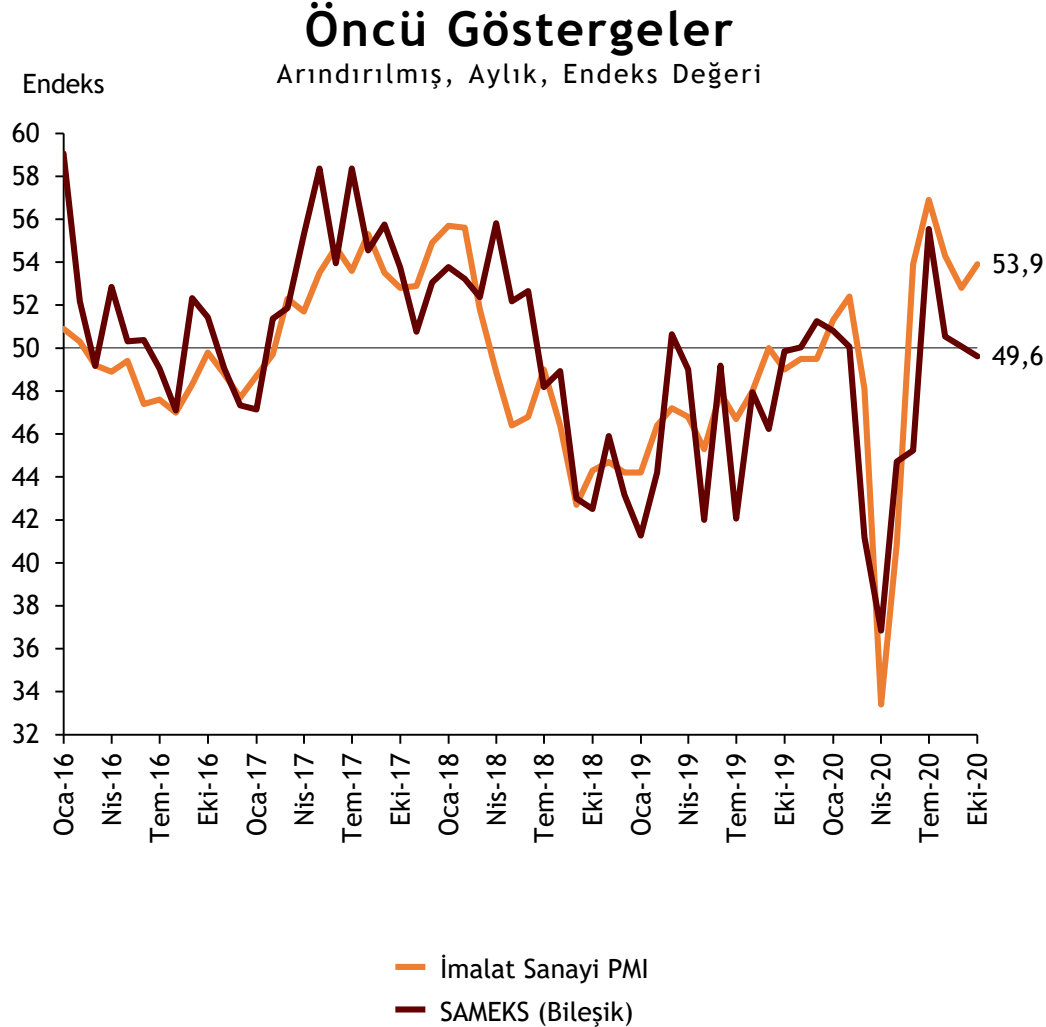

İç Borç Stoku

Aylık, Milyar TL

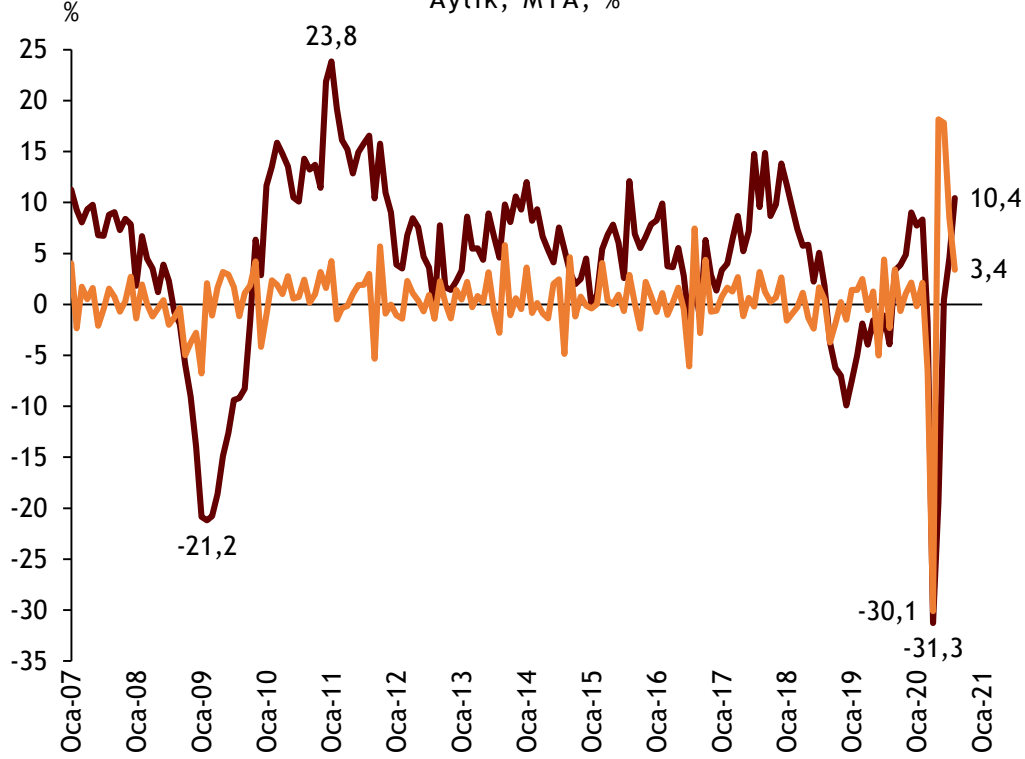
İmalat PMI'nın pandemi sonrası yakaladığı pozitif trend Ekim ayında güçlendi.

Benzer şekilde, sanayi üretimindeki iyileşme hız kesmesine rağmen olumlu seyrediyor.

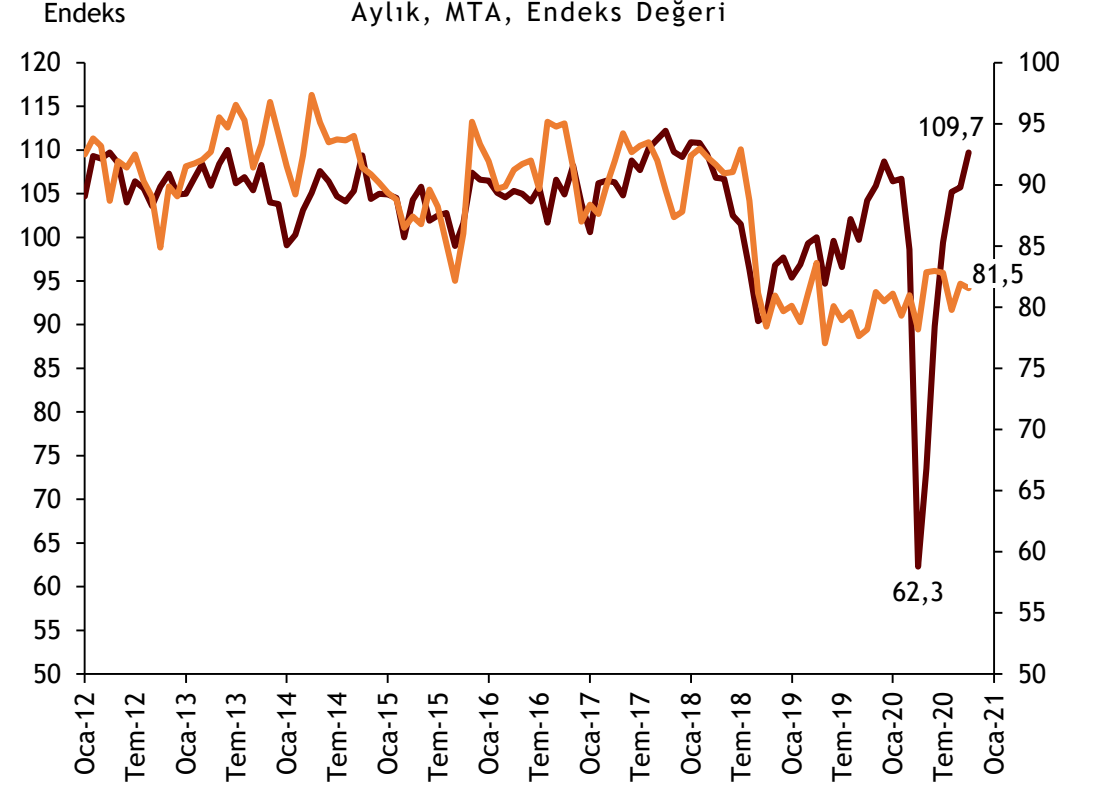
Sanayi Üretim Endeksi

Aylık, MTA, %

Güven Endeksleri

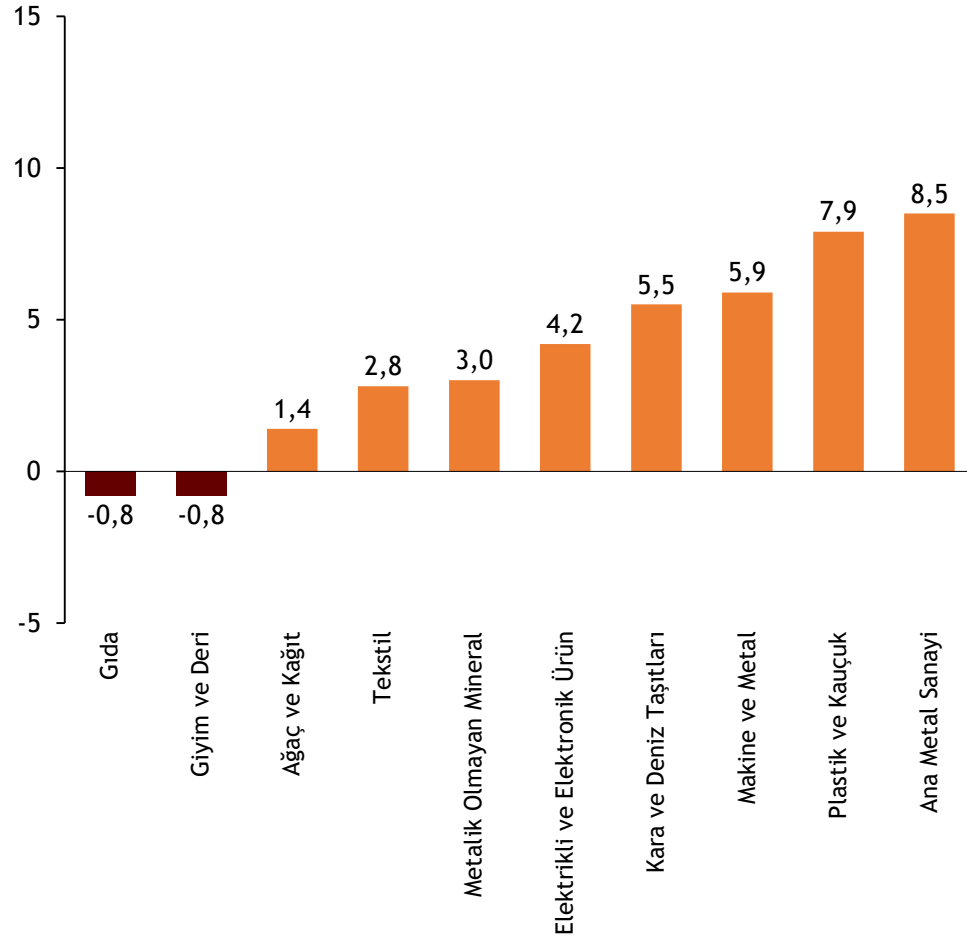
Aylık, MTA, Endeks Değeri

Sektörlerin geneline, pandemi sonrası dengelenme hareketi hakim.

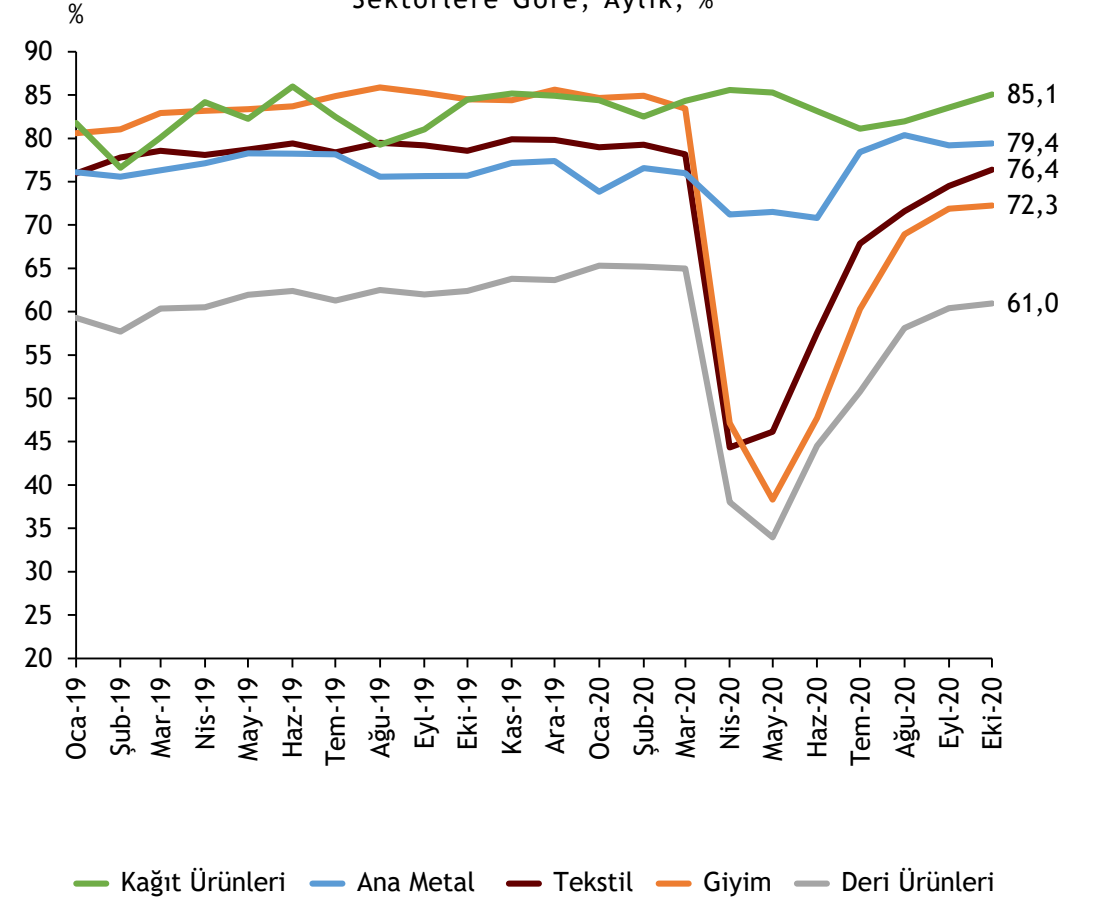
PMI Göstergeleri

Endeks Sektörel PMI, Referans Noktası 50. Ağustos 2020

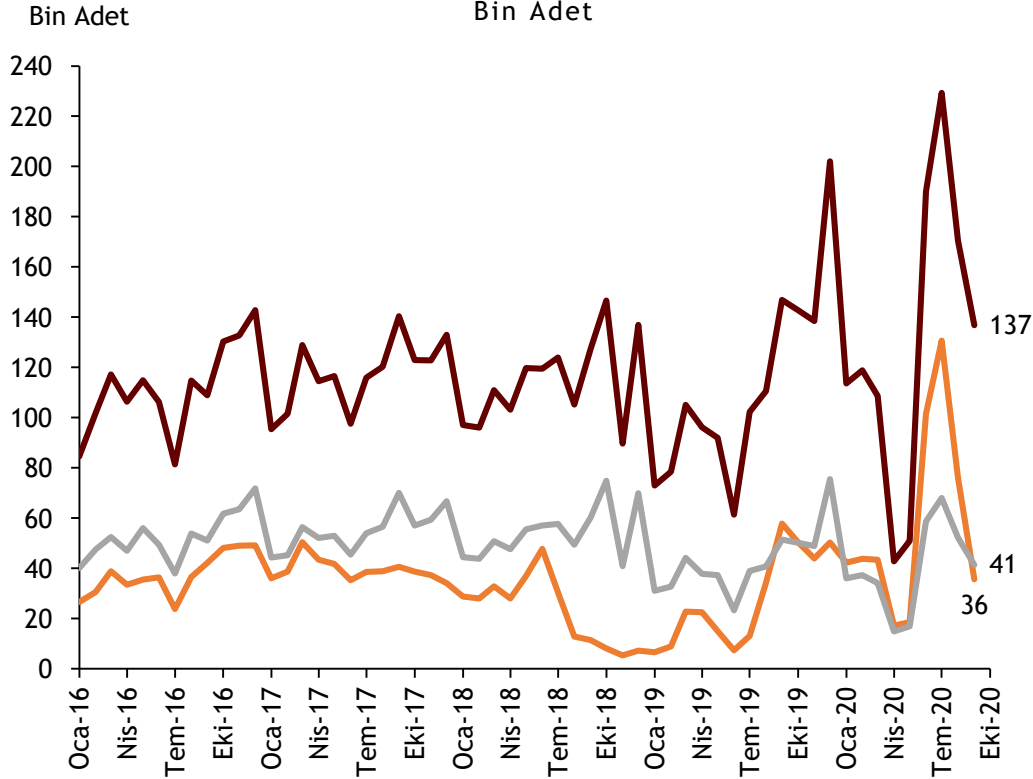
Kapasite Kullanım Oranı

Sektörlere Göre, Aylık, %

Tarihi rekor seviyelerinden hızla geri çekilen konut satışlarının, artan faizlerin etkisiyle gelecek dönemde de azalması bekleniyor.

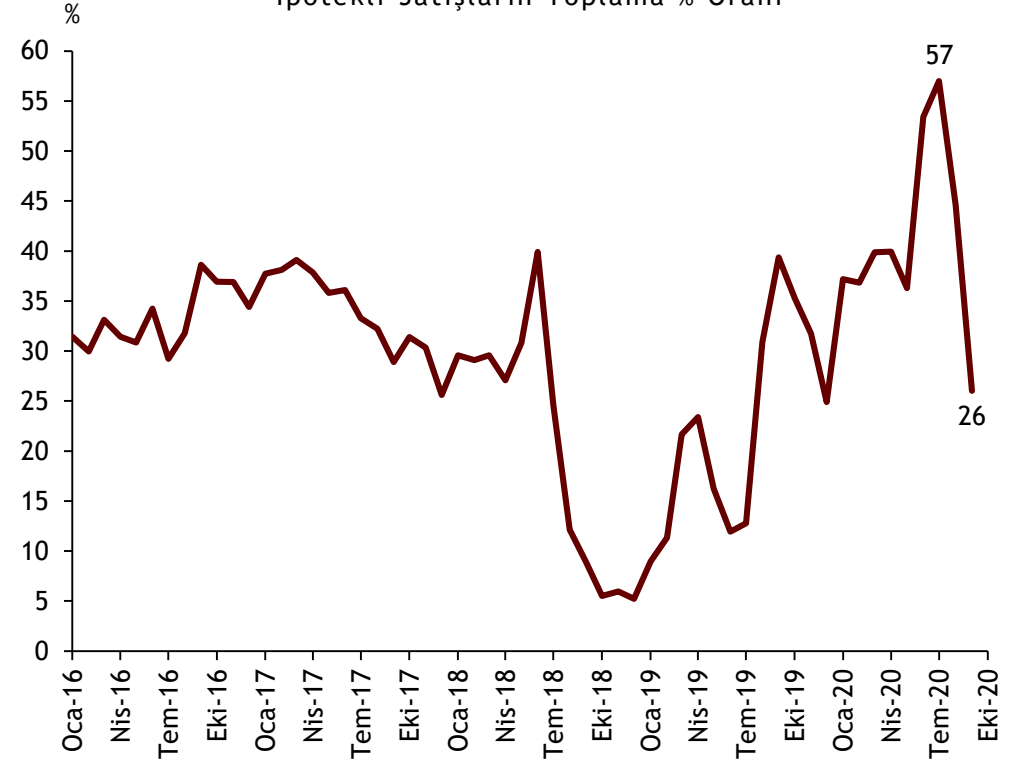
Konut Satışları

- Toplam satış
- İpotekli
- İlk Satış

İpotekli Konut Oranı

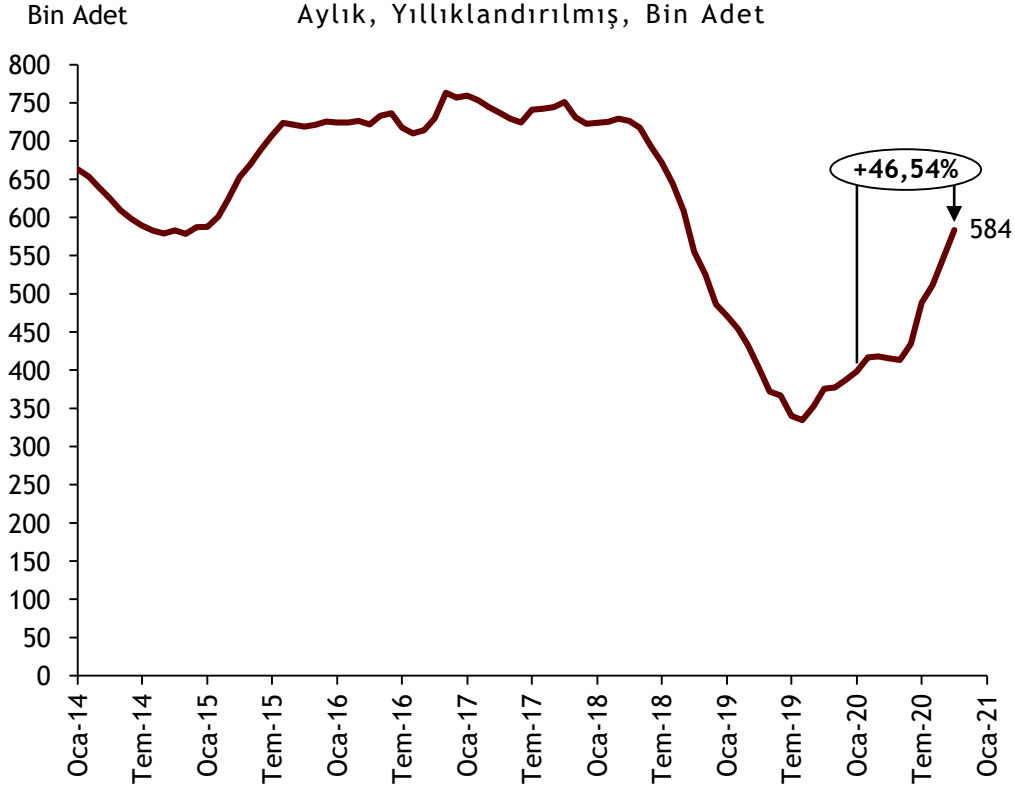
İpotekli Satışların Toplama % Oranı

Eylül ve Ekim ayları satış rekorlarına ulaşan otomobil sektöründeki yüksek fiyatlamalar sebebiyle kredi büyümelerinin tabana yayıldığını görüyoruz.

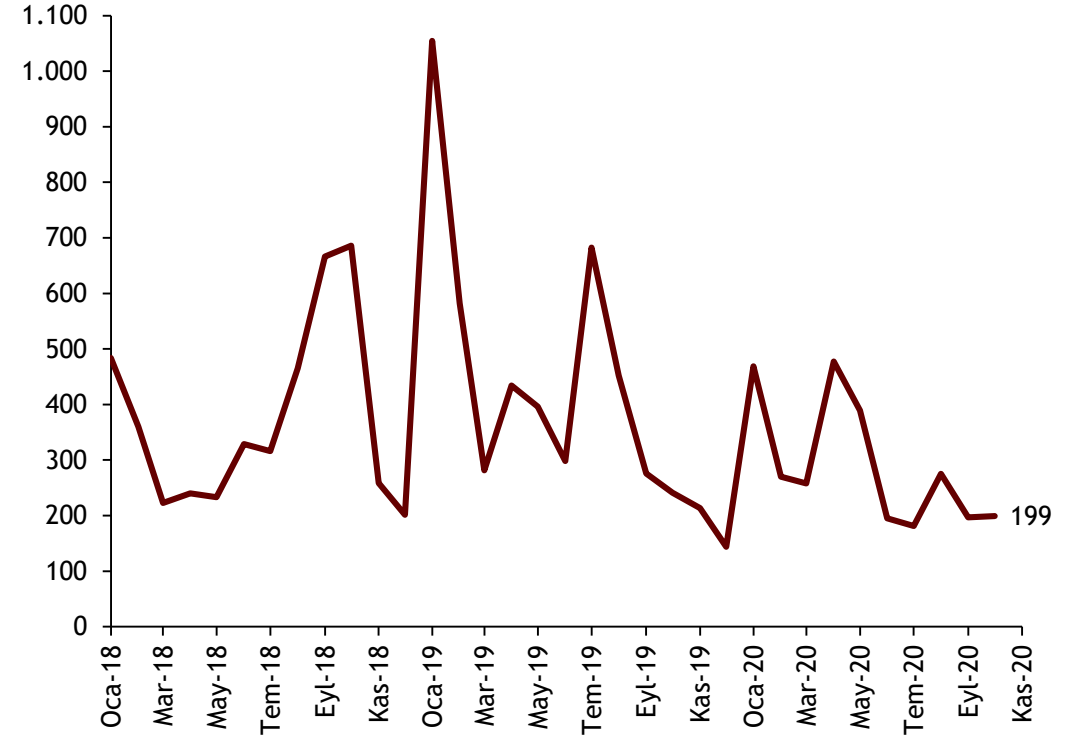
Otomobil Satışları

Aylık, Yıllıklandırılmış, Bin Adet

Otomotiv Başına Taşıt Kredisi

Aylık, Oran, Bin TL/Adet

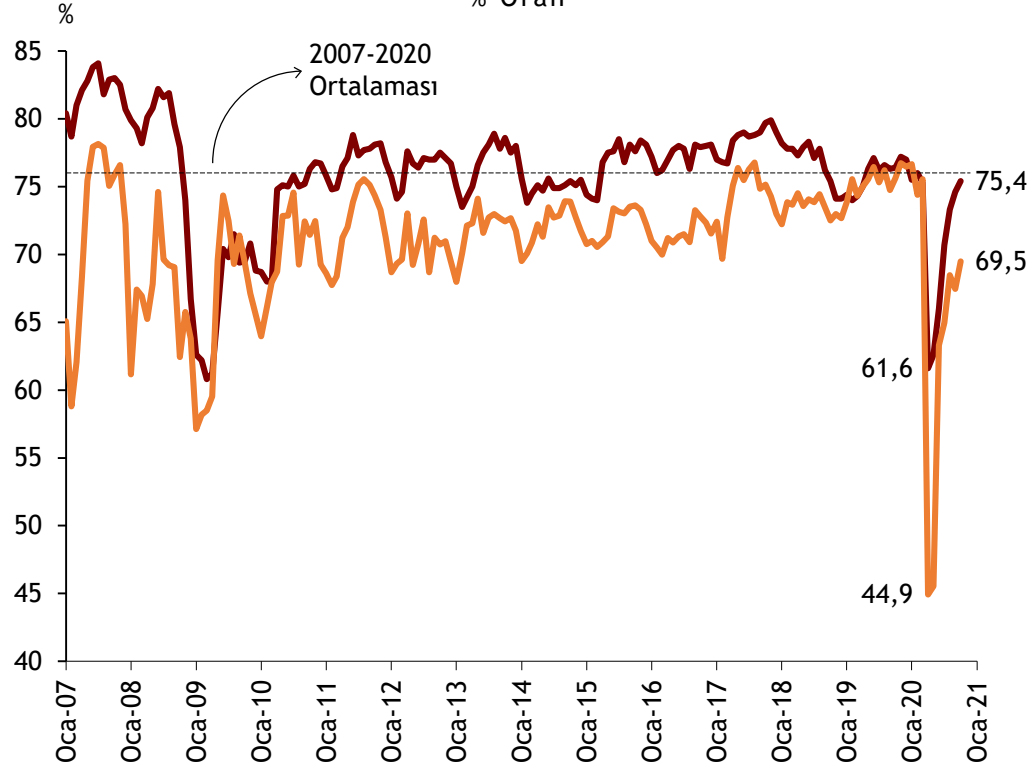
— Taşıt Kredileri* / Otomotiv Satışları

* Mevduat ve katılım bankaları ile finansman şirketlerinin tüketicilere kullandığı taşıt kredileri

Konut satışlarıyla birlikte son dönemlerde beyaz eşya ve mobilya talebinin artması, dayanıklı tüketim malları göstergelerini güçlendirdi.

Kapasite Kullanım Oranı

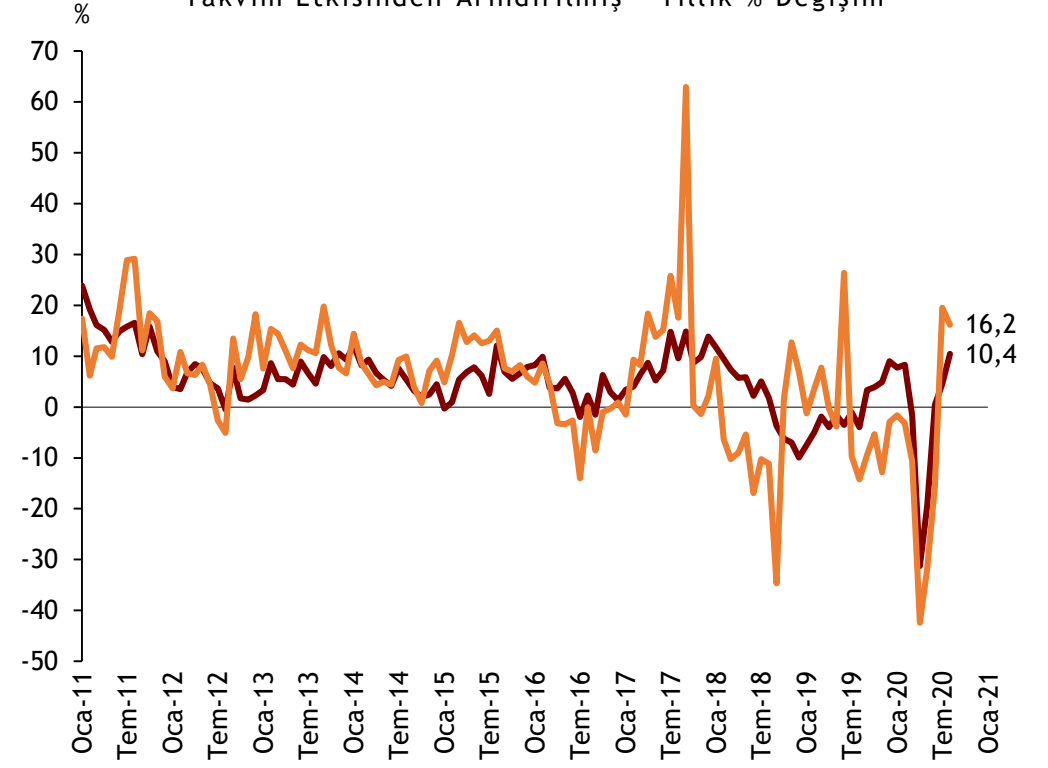
% Oran

— İmalat Sanayi KKO
— Mobilya İmalatı KKO

Sanayi Üretim Endeksi

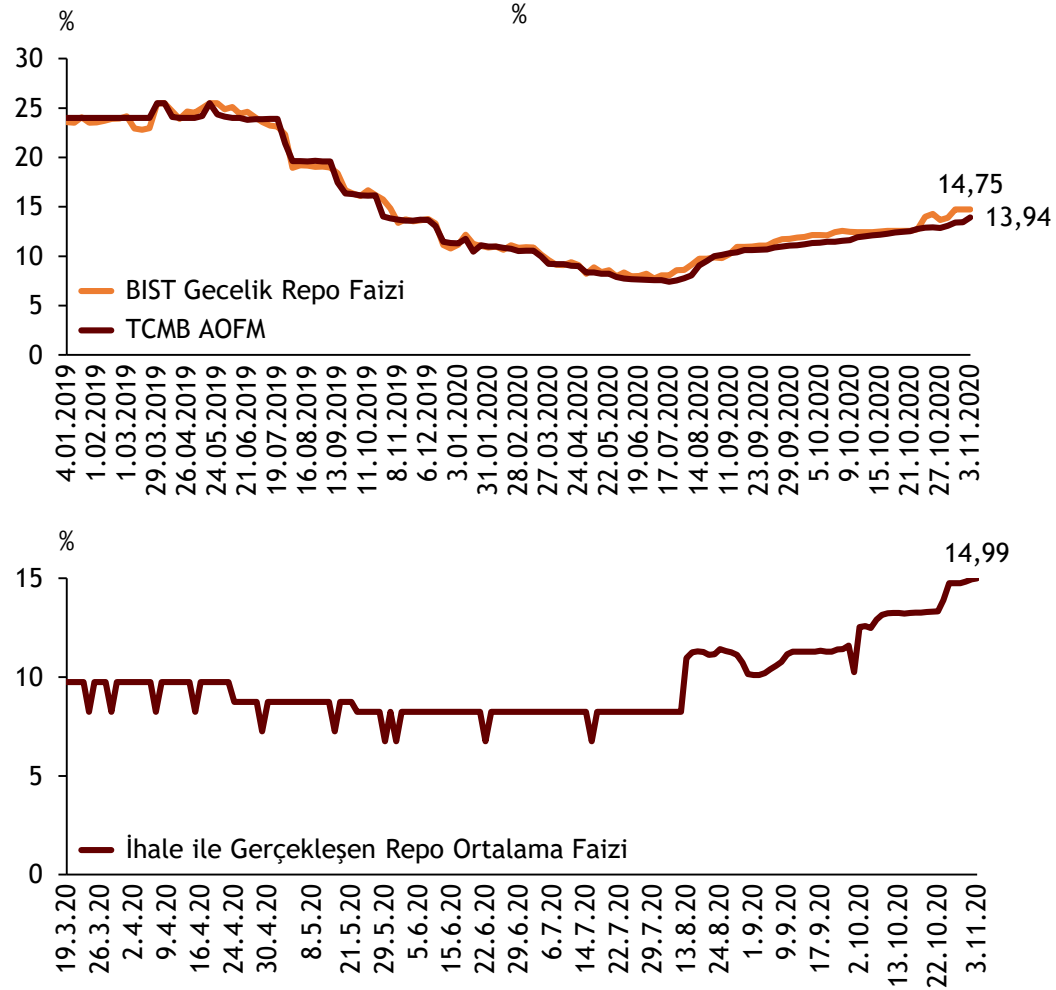
Takvim Etkisinden Arındırılmış - Yıllık % Değişim

— Sanayi Üretim Endeksi
— Mobilya İmalat Endeksi

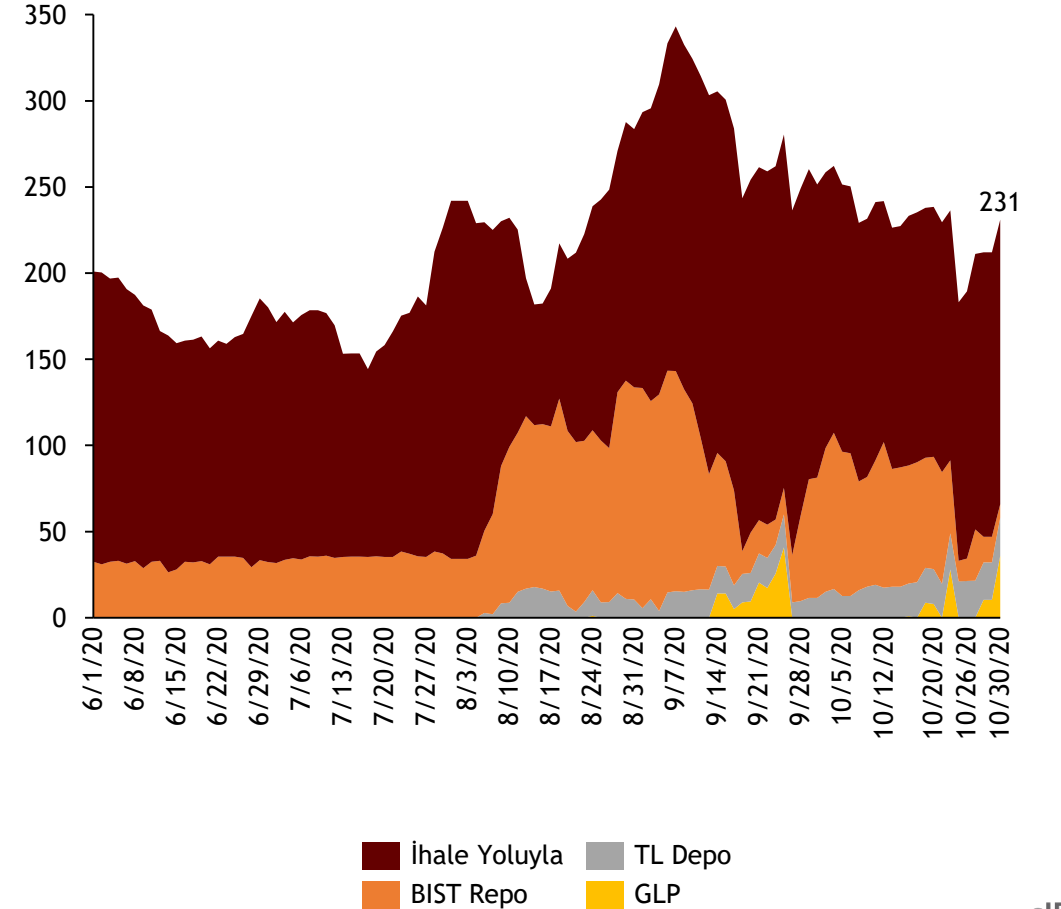
Ağırlıklı ortalama fonlama maliyeti ile gecelik repo faizi arasındaki fark açılıyor, GLP fonlama aracı olarak kullanılmaya devam ediyor.

Faiz Oranları

TCMB Fonlama Kompozisyonu*

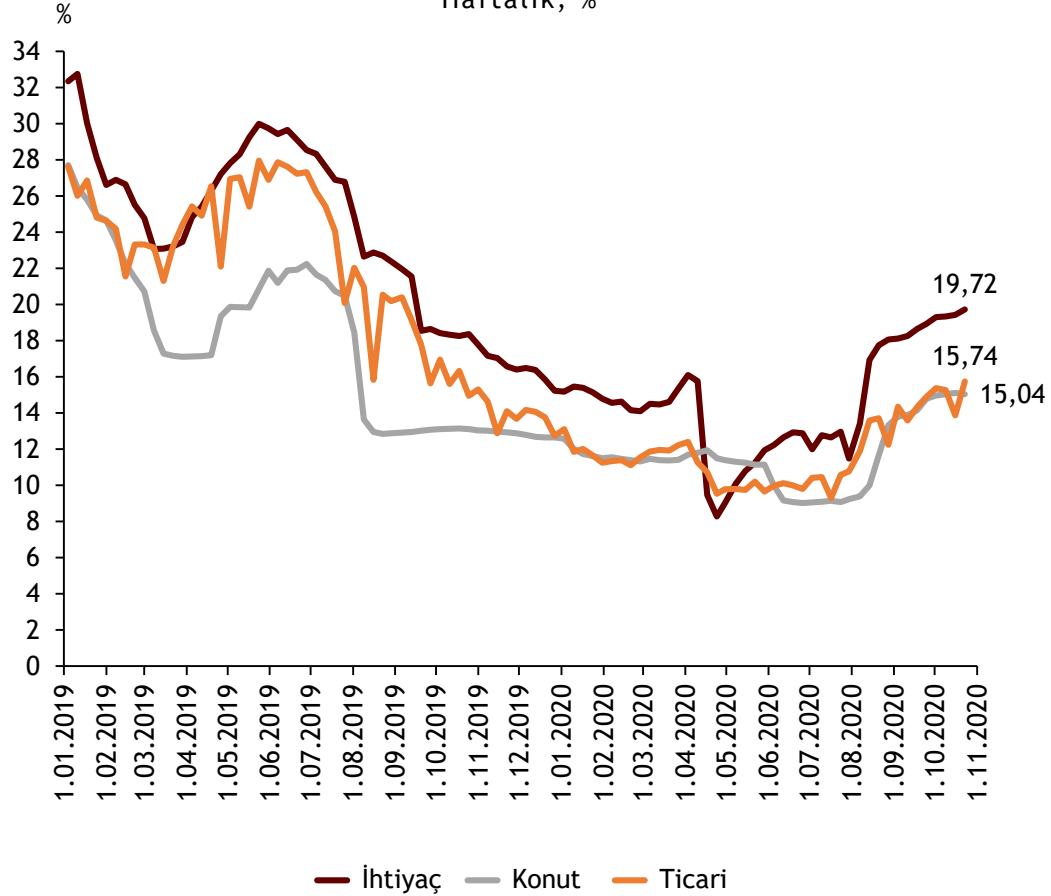
1 Haziran 2020 Öncesi Haftalık & Sonrası Günlük Veri

Faizlerde yukarı yönlü trend sürüyor.

Kredi Faiz Oranları

Haftalık, %

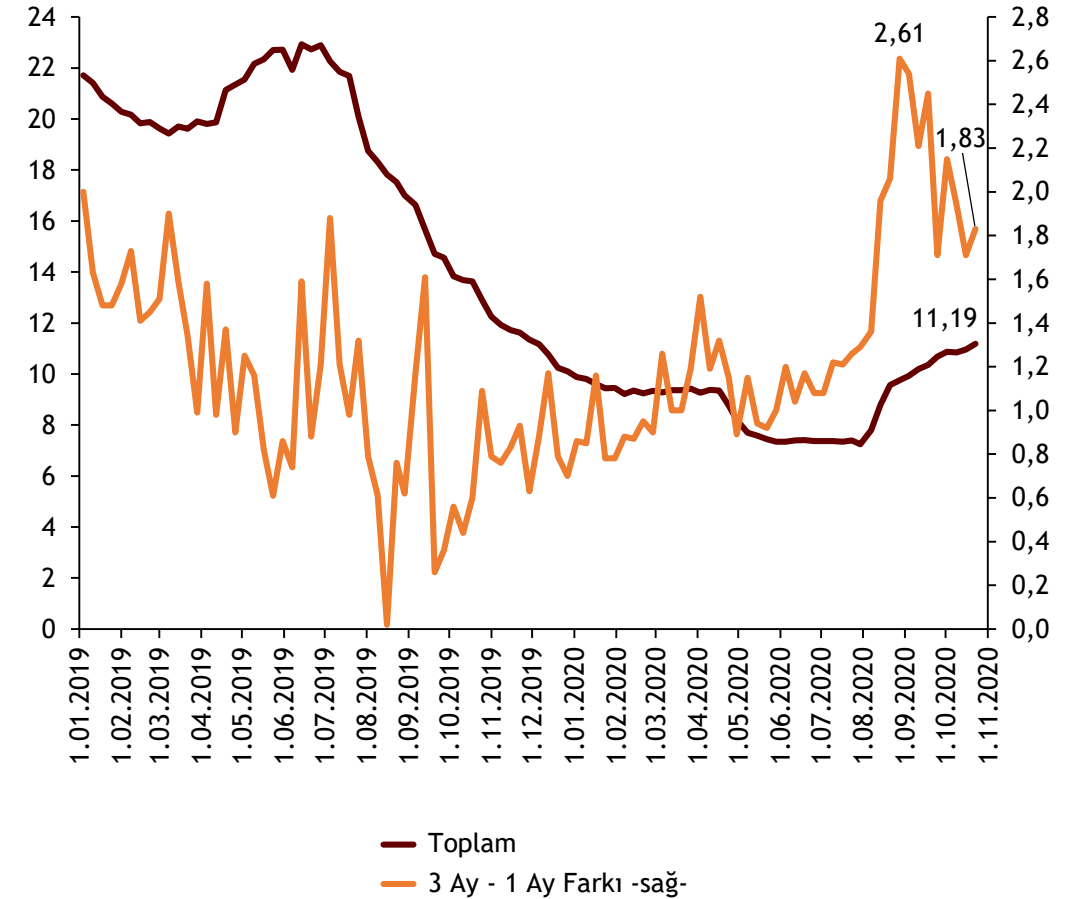

Mevduat Faiz Oranları

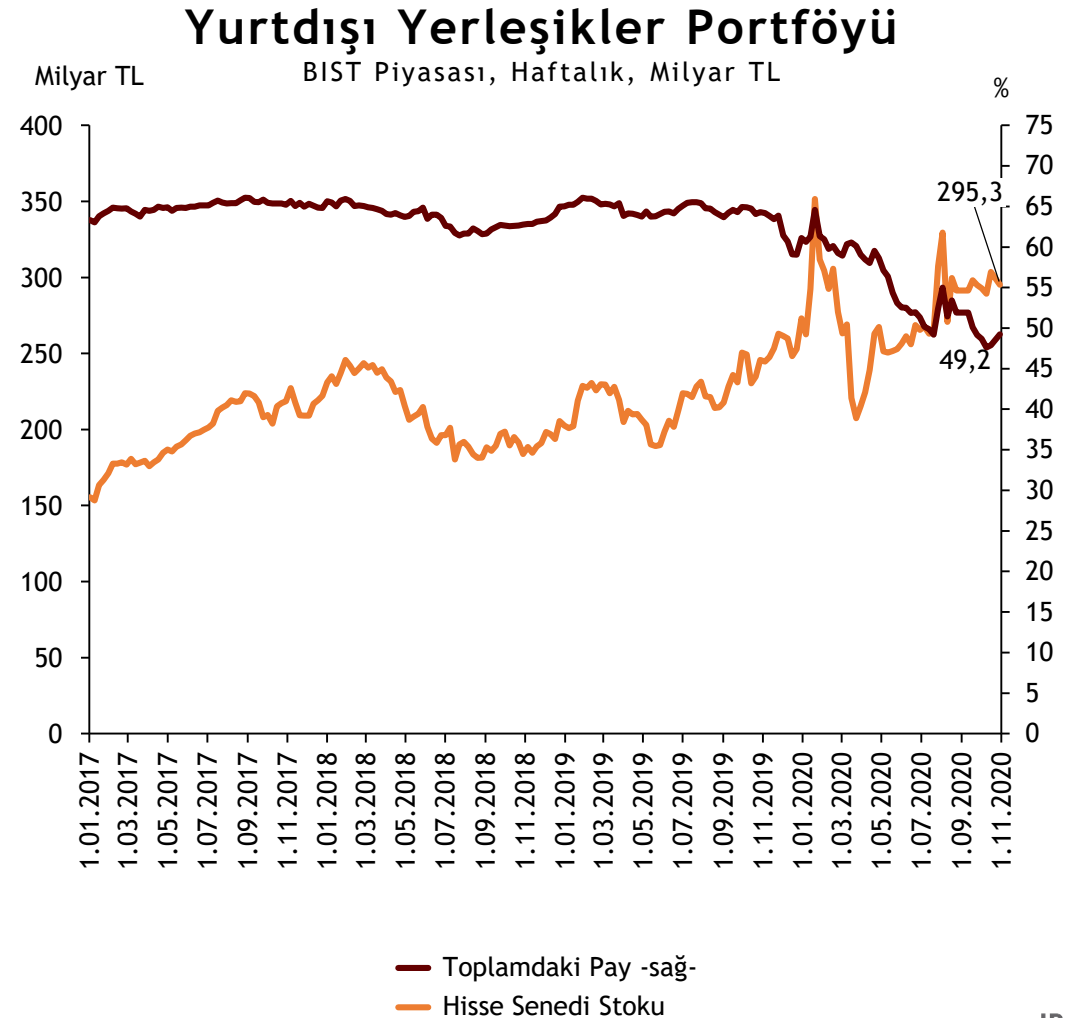
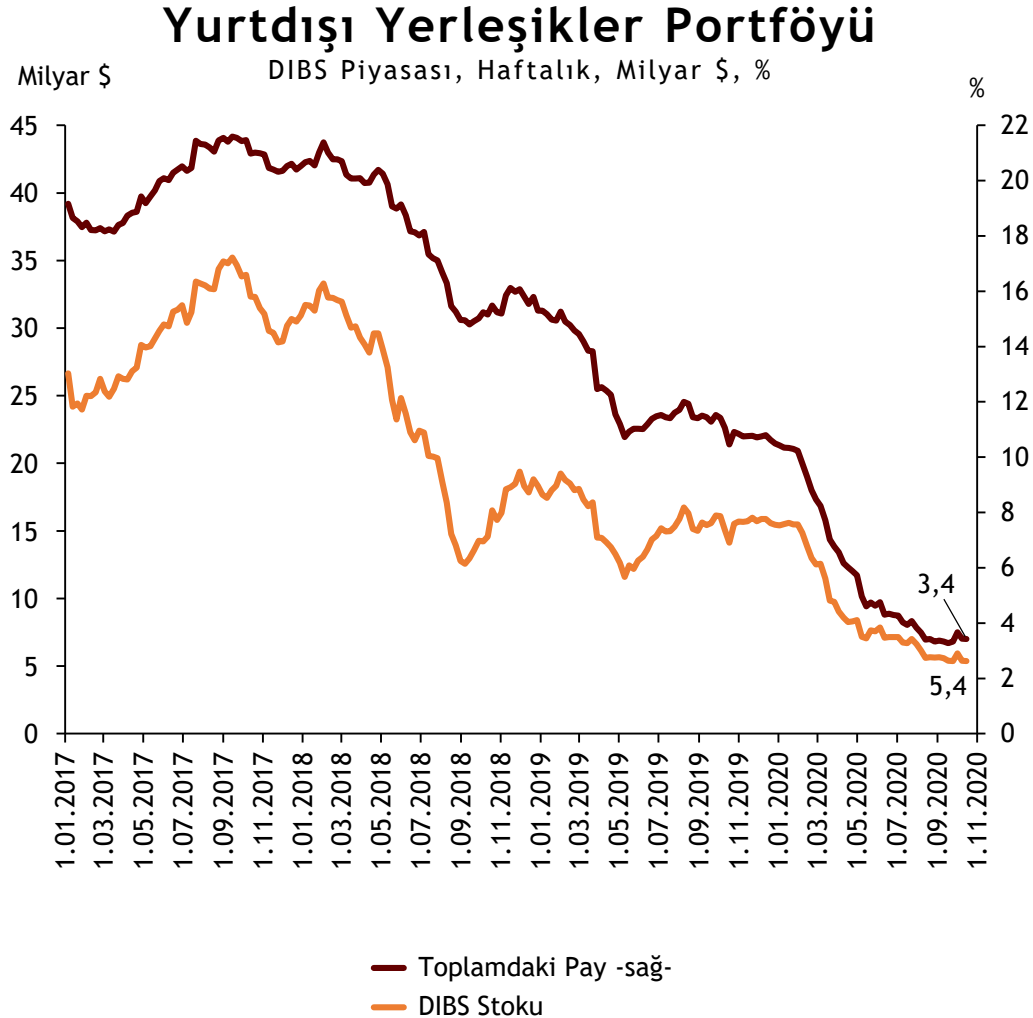
Toplam %

Haftalık, %

3 Ay - 1 Ay Farkı

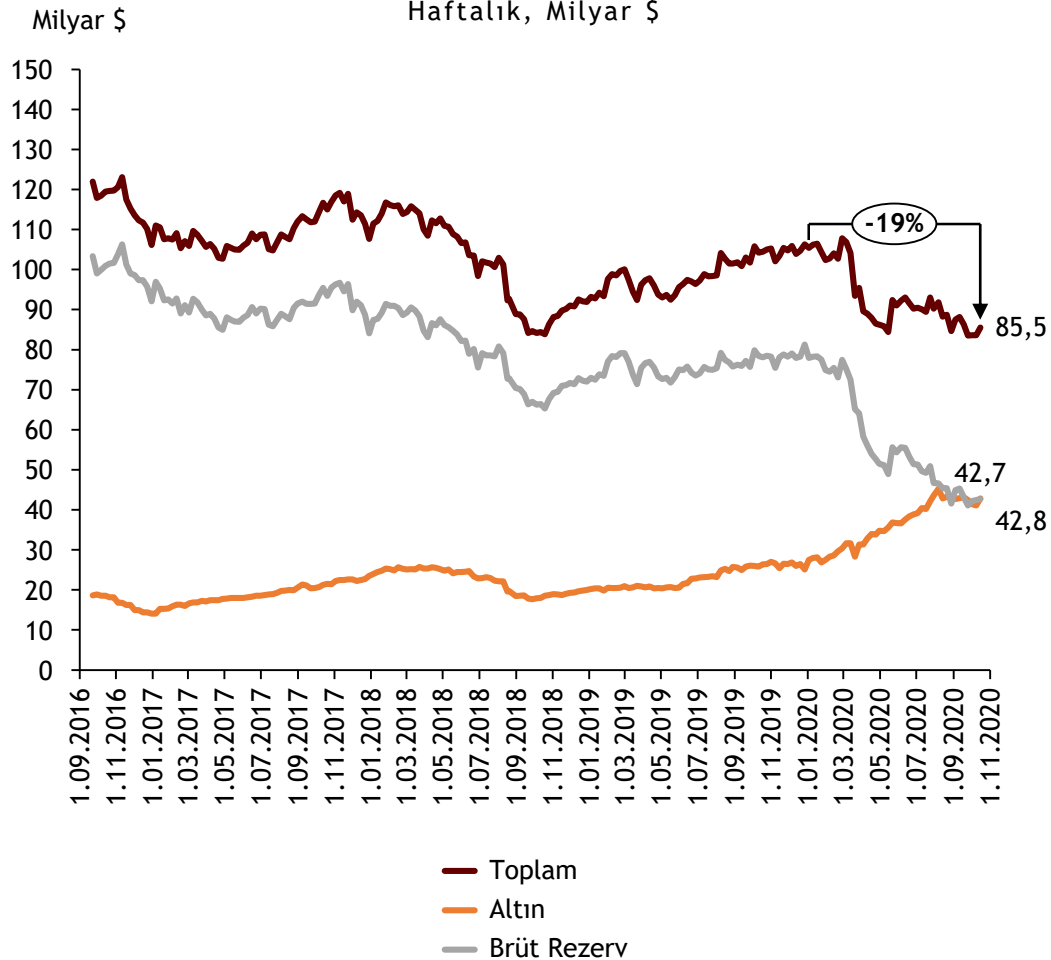

Yurtdışı yerleşiklerin menkul kıymet portföyü son 1 aydır yatay seyrediyor.

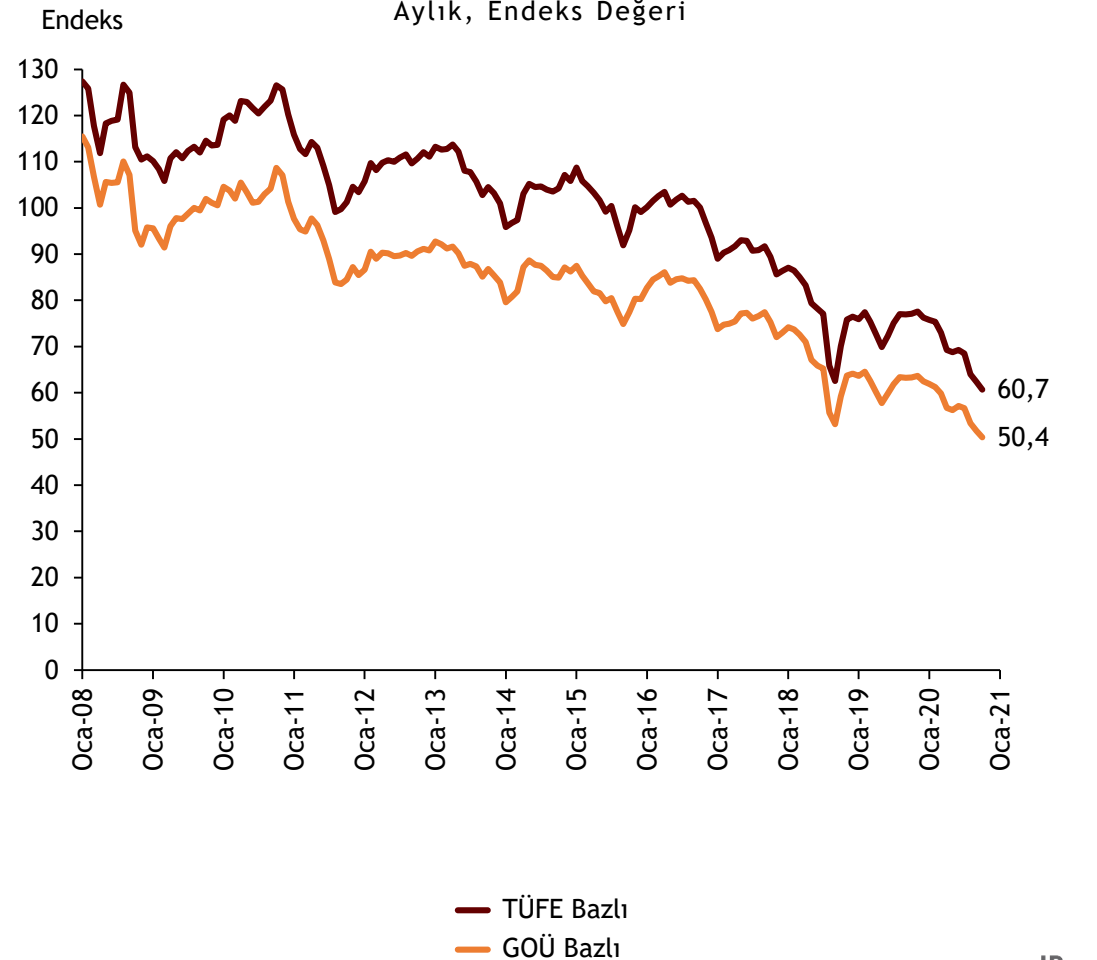

Rezervler azalmaya devam ediyorken TL'nin değeri tarihi düşük seviyelere geriledi.

Uluslararası Rezervler

Reel Efektif Döviz Kuru Endeksi

Ekonomik Görünüm

Genel Değerlendirme

- Dünya genelinde koronavirüs salgınında ikinci dalga endişeleriyle birlikte çeşitli tedbirler devreye giriyor. Avrupa genelinde; sokağa çıkma yasakları, seyahat kısıtlamaları, maske zorunluluğu ve okulların tekrar kapatılması gibi çeşitli önlemler alınıyor. Türkiye’de de vaka artış hızı günden güne artarken yeni tedbirler açıklandı. Kademeli ve esnek mesai ile evden çalışma planlaması yeniden hayata geçiriliyor fakat birinci dalgadaki gibi toplu kapatmalar beklenmiyor. Ayrıca alınan yeni kararlar işyerleri, lokanta, pastane gibi alanların 22.00’den sonra kapatılacağı bildirildi. Öte yandan geçtiğimiz ay, okullarda yüz yüz yüze eğitim kademeli olarak başladı. Normalleşme adımları tedbirlere paralel şekilde sürdürülüyor.
- Para politikaları tarafında TCMB ve BDDK’nın kararlarıyla sıkılaştırma adımları atıldı. Eylül ayındaki 200 baz puanlık faiz artırımının ardından Ekim ayında geç likidite penceresindeki 150 baz puanlık artış sıkılaştırmanın sürdürdüğünü gösteriyor. Ayrıca TCMB, haftalık repo ve bankalar arası para piyasası kanallarını tamamen kapattı ve piyasa fonlama kanalları olarak geç likidite penceresi ile geleneksel repo ihalelerini kullanmaya başladı. TCMB’nin sıkılaştırma yönünde atacağı adımların önümüzdeki dönemde de devam edebileceği düşünülüyor. Özellikle ABD seçimlerindeki sonucun TL’yi de etkileyeceği düşünülüyor. Biden’in başkan seçildiği ve Mavi Dalga’nın gerçekleştiği senaryoda TL’nin değer kaybına uğrayacağı beklentilerine karşın bu durumda TCMB’nin ciddi bir faiz artırımına gitmesi sürpriz olmayacaktır.
- Büyüme göstergelerine bakıldığında Ekim ayında kapasite kullanım oranı %74,6’dan %75,4’e ulaşarak pandemi öncesi seviyesini geçti. Reel kesim güven endeksinde ise 109,7 seviyesiyle Mayıs 2018’den bu yana en yüksek seviyeye ulaşıldı. Bu iki endeks Türkiye’nin büyüme seviyesine girdiğini gösteriyor. Sanayi üretimi de yıllık %10,4’lük bir artışla büyüme bölgesine geçildiğini doğrular nitelikte.
- Ekim ayında yılın son Enflasyon Raporu açıklandı. TCMB yılsonu enflasyon tahminini %8,9’dan %12,1’e yükseltirken 2021 yılsonu enflasyon tahminini ise %6,2’den %9,4’e yükseltti. Ekim ayında %11,89 olarak gerçekleşen enflasyonda TCMB’nin yılsonu beklentisi piyasa beklentilerine paralel. Özellikle döviz kurunun yükselişi ve ikinci dalga nedeniyle tedarik zincirlerinin sektöre uğraması, enflasyonu baskılayan sebepler olarak öne çıkıyor.
- Sektörler bazında ise otomobil satışlarında Eylül ayları rekoru olan 71.296 adet ve ardından Ekim ayları rekoru olan 76.341 satış kayda geçti. Konutta ise Eylül’de 136.744 adet satış görülürken bunların 35.576 tanesi ipotekli satış olarak gerçekleşti. Öte yandan turizm ve havayolları sektörleri de hafif kırırdanmaya başlasa da mevsimselliğin de etkisiyle tekrar yıllık bazda düşüş yaşadı. Bu sektörlerin öncü olduğu hizmet sektöründe 2019 seviyesine, 2021 yılsonundan önce yükselmesi beklenmiyor.
- Tüm bu veriler ışığında, koronavirüsün bir süre daha ekonomik ve finansal göstergelerde etkili olacağı öngörülüyor.

Teşekkürler...